

Canllawiau'r Cwrs Mynediad

Y Ganolfan
Dysgu Cymraeg
Genedlaethol —
National Centre
for Learning Welsh

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Dysgu
Learn

Cwrs Mynediad – Canllaw i'r Tiwtor

Croeso i'r Cwrs Mynediad cenedlaethol.

Ceir 29 o unedau wedi'u rhannu'n ddwy gyfrol. Dylai dosbarthiadau sy'n cwrdd am ddwy awr yr wythnos anelu at gwblhau hanner cyntaf y cwrs mewn tua 60 awr a dylai dosbarthiadau dwys anelu at gwblhau'r lefel mewn tua 120 awr. Dylid pwysleisio nad yw pob uned yn unffurf o ran hyd. Bydd dysgwyr yn gallu sefyll arholiad Defnyddio'r Gymraeg ar ôl cwblhau'r lefel.

Y Safle Rhyngweithiol

Ceir nifer fawr o adnoddau i gyd-fynd â phob uned ar y Safle Rhyngweithiol – www.dysgucymraeg.cymru. Mae hyn yn cynnwys yr holl ddeunyddiau sain a fideo i'r dysgwr a'r tiwtor, ynghyd ag ymarferion ychwanegol i'r dysgwyr eu hunain.

Blwch Adnoddau

Pan gyfeirir at Atodiadau yn y canllawiau, y mae'r cardiau hyn ar gael yn y Blwch Adnoddau.

Elfennau gwahanol yn y cwrs:

Geirfa

Daw geirfa pob uned ar ddechrau'r uned. Dylid annog y dysgwyr i ymgyfarwyddo â'r eirfa cyn dod i'r dosbarth. Gellir gweld a chlywed y geiriau ar-lein a gwneud ymarferion paru. Wrth fynd dros yr eirfa yn y dosbarth, ni ddylid gofyn cwestiynau i'r dysgwyr a fydd yn golygu ateb yn Saesneg – mae angen iddyn nhw fod yn canolbwyntio ar ddweud yr eirfa yn Gymraeg. Yn y cwrs cyfan (Unedau 1 – 29), cynhwysir yr eirfa a ystyrir yn eirfa graidd ar gyfer Mynediad, a rhagor.

Rhennir yr eirfa'n enwau gwrywaidd, enwau benywaidd, berfenwau, ansoddeiriau ac eraill. Ceir allwedd i'r dysgwyr yn yr uned gyntaf.

Yn ddiau, bydd y dysgwyr eu hunain yn gofyn am eirfa sy ddim yn y cwrs. Ceir lle iddynt nodi'r geiriau hyn yn eu llyfrau ond argymhellir hefyd fod tiwtoriaid yn creu cardiau fflach er mwyn ymarfer y geiriau hyn.

Awgrymir profi geirfa yn gyson. Gellir gwneud hyn mewn nifer o ffyrdd – prawf confensiynol, kahoot, chwilair, quizlet, Bingo ac ati.

Patrymau

Mae'r cwrs wedi'i seilio ar batrymau'r Gymraeg yn cael eu hadeiladu'n rhesymegol. Ceir blociau o iaith i'w drilio. Dylid amrywio'r dril yn ôl y patrwm dan sylw a cheir canllawiau ym mhob uned, e.e. ailadrodd, defnydd o luniau a gwrthrychau, disodli. Mae'n bwysig iawn cael pobl ar eu traed yn ymarfer gyda'i gilydd ac mae hefyd yn bwysig iawn rhoi'r cyfle i ddysgwyr bersonoli mor fuan â phosib fel bod yr iaith yn dod yn ystyrion i'w sefyllfa nhw. Ceir ymarfer yn seiliedig ar bob patrwm naill ai yn Llyfr y Dysgwyr neu yn y Canllawiau i'w wneud cyn symud ymlaen at y bloc iaith nesaf.

Ynganu

Ceir ymarfer ynganu ym mhob uned – geiriau unigol i ddechrau, yna brawddegau ac yna deialogau o gyn-bapurau arholiad Mynediad. Gellir gwneud yr ymarferion hyn ar unrhyw adeg yn ystod y wers – efallai yng nghanol y gwaith cyflwyno patrymau os yw'r gwaith yn mynd yn drwm. Ceir adran i ymarfer yr ynganu ar y Safle Rhyngweithiol.

Sgwrs

Mae pob un o'r deialogau wedi'u recordio ac fel cam cyntaf dylid bob amser chwarae'r sgwrs gan annog y dysgwyr i beidio ag edrych ar y sgrïpt. Mae'r deialogau hyn yn canolbwyntio ar y patrymau a ddysgwyd eisoes felly dylent fod yn ddealladwy. Ar ddiwedd y gwrandawriad cyntaf, gellid gofyn i'r dysgwyr am unrhyw air a ddeallwyd a'i nodi ar y bwrdd gwyn. Ceir syniadau am ymdrin â'r deialogau unigol yn y canllawiau.

Ceir ymarfer ad-drefnu pob deialog ar y Safle Rhyngweithiol.

Robin Radio

Yn ogystal â'r deialogau cyffredinol ym mhob uned, ceir hefyd ddeialog Robin Radio sydd wedi'i recordio. Pwrpas y ddeialog hon yw meithrin y sgil o fras-ddeall ac ymgylchwyddo â rhai ymadroddion sydd y tu hwnt yn ramadegol i'r patrymau dan sylw yn y cwrs. Ceir tair adran i'r dysgwyr: i) ateb cwestiynau sy'n meithrin eu sgiliau gwrandaw, ii) gwrandaw am ymadroddion newydd, iii) cyfieithu. Gofynnir i'r tiwtor ddychwelyd yn gyflym at yr ymadroddion newydd yn y wers nesaf er mwyn atgoffa'r dysgwyr ohonynt. Mae'r brawddegau i'w cyfieithu'n canolbwyntio ar ailgylchu patrymau mae'r dysgwyr wedi'u dysgu yn y cwrs felly mae'n ffordd o adolygu.

Help Llaw

Ceir adran ar ddiwedd pob uned yn crynhoi'r gwaith newydd sy'n ymddangos yn yr uned.

Ailgylchu Iaith ac Adolygu

Pan fo cwrs yn canolbwyntio ar adeiladu patrymau, rhaid bod yn ofalus iawn i ailgylchu'r patrymau a ddysgwyd yn flaenorol yn gyson. Daw hyn gyda sgwrsio personol ar ddechrau gwers, trwy gyfrwng y deialogau ond hefyd trwy'r Banc Cwestiynau y gall y dysgwyr eu defnyddio ar ddechrau pob gwers – naill ai un cwestiwn i bawb a chrwydro, neu grwpiau bach yn gweithio trwy'r pecyn o gardiau. Nodir cwestiynau'r Banc ar ddechrau pob uned ac maent yn rhan o'r Blwch Adnoddau.

Ceir un syniad ar gyfer adolygu patrwm yr uned flaenorol yn y Canllawiau bob tro.

Gwaith Cartref

Ceir ymarferion gwahanol bob tro ond y peth olaf ym mhob uned yw gofyn i'r dysgwyr greu tair brawddeg bwysig iddyn nhw o gynnwys yr uned.

Ceir ymarferion ychwanegol ar y Safle Rhyngweithiol.

Unedau Adolygu ac Ymestyn

Mae gêm gardiau'n adolygu'r holl batrymau a ddysgwyd ar ddechrau pob uned adolygu. Os yn bosib, gwahoddwch siaradwyr rhugl i mewn i gymryd rhan yn y gêm hon gyda'r dysgwyr. Dylid meithrin yr arfer o wahodd siaradwyr rhugl i'r dosbarth mor aml â phosibl.

Cychwynnir gyda deialog, yn hytrach na phatrwm, gan ddod â'r patrymau a ddysgwyd ynghyd. Mae'r deialogau hyn wedi'u recordio a cheir awgrymiadau gwahanol i gyd-fynd â phob deialog. , Weithiau bydd elfen ieithyddol newydd yn codi yn y ddeialog (e.e. Ga i yn Uned 8 a'r amser perffaith – wedi – yn Uned 15) ac felly ceir bloc dril neu ymarfer arall i dynnu sylw at y patrwm hwn.

Arholiad Mynediad

Ymgorfforir elfennau o'r arholiad yn y cwrs fel bod y dysgwyr yn paratoi'n naturiol ar gyfer ei sefyll a cheir un uned ar ddiwedd y cwrs sy'n canolbwyntio'n llwyr ar elfennau'r arholiad. Dylid dysgu'r uned hon pryd bynnag mae'n amserol, neu gellir cyflwyno'r gwahanol elfennau ar draws nifer o wersi.

POB LWC!

Canllawiau Uned 1

Nod y wers: Dechrau Sgwrs - cyflwyniadau, gofyn am a mynegi teimladau, rhifau.

Patrymau: X dw i, Sut dach chi?/Sut dych chi? Sut wyt ti?/Dw i'n...

Cam 1 - Cyflwyniadau

Cyflwynwch eich hunan a gwahodd y dosbarth i ymuno â chi a benthg eich enw pan maen nhw'n teimlo'n hyderus i wneud hynny.

Gofynnwch i bawb ddweud eu henw – atebwch bob un drwy ddweud "Croeso, X". Pawb ar eu traed yn cyflwyno eu hunain.

(Tip dysgu': Siôn dw i = Siôn I am. Y peth pwysig yn gyntaf – the important thing comes first).

Rhowch lun o berson enwog i bawb. Rhaid i bawb gerdded o gwmpas yn cyflwyno eu hunain ym mhersona'r person enwog. Mae'n bwysig cael lluniau o enwogion o fewn cyd-destun Prydeinig neu ryngwladol fel bod y dysgwyr yn gyfarwydd â'r bobl yn y lluniau.

Driliwch Pwy dych/dach chi? Er mwyn ymarfer, rhowch gerdyn i bawb (Atodiad 1). Rhaid canfod partner. Os bydd cardiau dros ben, gellir eu hailddosbarthu os bydd pobl yn canfod partner yn gyflym.

Cam 2 - Sut dych/dach chi?

Adeiladu ar Pwy dych/dach chi? – Cyflwyno Sut dych/dach chi? Cadwch at y pedwar ymateb yn llyfr y dysgwr am y tro. Driliwch nhw'n drylwyr gan ddefnyddio ystumiau i gyfleu'r ystyr a gan ofyn i'r dysgwr ymateb fel dosbarth i ddechrau.

Rhannwch y dosbarth yn barau i ddrilio ei gilydd. Partner A i ofyn y cwestiwn 'Sut dach/dych chi?' gan ystumio i gyfleu'r ateb. Partner B i ymateb yn briodol. Rhaid newid rôl pan fyddwch chi'n curo dwylo ar ôl munud neu ddwy.

Sgwrs – Chwaraewch y sgwrs. Rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer darllen y tro cyntaf. Dylid disodli'r geiriau a danlinellir wrth ddarllen gyda phartner newydd.

Cam 3 - Ynganu

Yr Wyddor.

Ewch drwy'r wyddor yn drylwyr fesul llythyren.

Rhowch ddigon o gyfle i'r dysgwyr ymarfer mewn parau.

Cam 4 - Rhifau

Dysgwch y rhifau yma er mwyn eu defnyddio yn yr ymarfer ynganu nesaf (gêm gardiau).

Rhai gweithgareddau ymarfer posib:

Parau i ysgrifennu rhif yn yr awyr a'r partner i ddyfalu beth yw e.

Rhoi rhifau ffôn – gallant fod yn rhifau ffôn go iawn defnyddiol ar gyfer defnyddio'r Gymraeg. Gall y tiwtor eu galw, y dysgwyr i'w cofnodi a'r dysgwyr i'w galw yn ôl.

Symiau ar y bwrdd gwyn.

"Bingo" gyda'r dysgwyr yn dewis 5 rhif o 0 – 10, y tiwtor yn galw'r rhifau nes bydd enillydd – dysgwch y gair TŶ iddyn nhw!

Cam 5 - Ynganu

Pwyslais

Pwrpas yr adran hon yw dangos bod y pwyslais ar y goben (y sillaf olaf ond un) – mae'n bwysig plannu hyn ym meddwl y dysgwyr o'r dechrau.

Ewch drwy'r enwau i gyd i ddechrau. Sicrhewch eich bod yn gwneud rhywbeth cynaesthetig i ddangos y pwyslais, e.e. curo dwylo wrth ynganu'r sillaf a bwysleisir.

Cam 6 - Sgwrs

Chwaraewch y sgwrs ddwywaith. Gofynnwch i barau nodi unrhyw eiriau sy'n debyg i'r Saesneg – helo, plis, cwnstabl, gitarydd, band, pandas, pinc, car, problem. Rhannwch y dosbarth yn barau i ddarllen y ddeialog.

Cam 7 - Sut wyt ti?

Darllenwch y ddeialog newydd gyda'r ffurf 'Sut wyt ti?' Driliwch y cwestiwn ac atgyfnerthu'r pedwar ateb posib.

Cam 8 - Byw

Adeiladu ar gwestiynau. Driliwch y cwestiwn yn drwyadl. Rhaid i'r dysgwyr ateb gydag enwau llefydd yn unig.

Cam 9 - Brawddegau person cyntaf

Dylid personoli yn syth ar ôl drilio'r tair brawddeg gyntaf. Mae'r brawddegau'n paratoi ar gyfer cyflwyno'r ferf 'bod' yn Uned 2.

Cam 10 – Robin Radio

Cyflwyno Robin Radio. Gellir gosod deialogau Robin Radio fel gwaith cartref ychwanegol a gwirio'r atebion ac ymarfer y brawddegau defnyddiol yn y dosbarth. Ond y tro yma, mae'n ddoeth esbonio'r cysyniad bod y gwaith gwranddo yma yn meithrin y sgil o fras-ddeall ac na ddylid disgwyl deall popeth. Chwaraewch drac 1, gofyn beth wnaethon nhw ddeall, ac yna ei chwarae unwaith eto.

Cam 11 - Geirfa

Geirfa Uned 2 (gan gynnwys Cymraeg Dosbarth)

Cam 12- Crynhoi

Cyfeiriwch at y Gwaith Cartref a gofynnwch i'r dysgwyr grynhoi'r hyn a ddysgwyd yn Uned 1. Dylid ychwanegu os bydd bylchau.

Gweithgareddau ychwanegol

Ymarfer X dw i a Sut dach/dych chi?

Saif y dysgwyr mewn rhes yng nghanol yr ystafell. Galwch yr enwau canlynol: Rhys, Siân, Mair, Gwyn, Gwen, Siôn, Llinos, Gareth, Dewi, Marged, Rhian, Rhodri, Carwyn, Rhiannon. Dynodwch un ochr yr ystafell yn enwau dynion a'r llall yn enwau merched. Wrth i'r tiwtor alw'r enwau, rhaid i aelodau'r dosbarth symud i ran gywir yr ystafell. Gellid gofyn iddynt gofio rhai o'r enwau a alwyd ar y diwedd.

Gwnewch set o gardiau fel yr isod:

Gareth   Siân   Llinos   Gwyn

- iawn; - da iawn, diolch; - ofnadwy; zzz – wedi blino

Rhaid i'r dosbarth fynd o gwmpas yn cyflwyno eu hunain gan ddefnyddio'r enw ar y cerdyn, e.e. Gareth dw i, ac yna'n ymateb i'r cwestiwn 'Sut dach/dych chi?' yn unol â'r symbol ar y cerdyn.

Ymarfer gyda lluniau enwogion

Rhowch lun o berson enwog i bawb a'r dysgwyr i gyflwyno eu hunain fel y person enwog ac ymateb i'r cwestiwn Bore da/Pnawn da, Sut wyt ti? gan ddibynnu ar sut olwg sydd ar y person enwog. Dylid gorffen y sgwrs gyda "Hwyl". Mae'n bwysig modelu'r ddeialog cyn rhyddhau'r dosbarth i wneud hyn drwy ddefnyddio aelod hyderus/dibynadwy o'r grŵp fel partner:

A: X dw i.

B: Bore da/Pnawn da (yn dibynnu ar amser y dosbarth). Sut wyt ti?

A: Iawn/da iawn/ofnadwy/wedi blino. (yn dibynnu ar y llun)

B: Hwyl.

Dylid cadw'r un llun am ychydig ac yna ei gyfnewid bob tro er mwyn cael ymarfer Da iawn/lawn/Ofnadwy/Wedi blino.

Uned 1, Atodiad 1

Tom	Jerry
Batman	Robin
Scooby Doo	Shaggy
Bonnie	Clyde
Laurel	Hardy
Mickey	Minnie
Homer	Marge
Romeo	Juliet
Barack	Michelle
Anthony	Cleopatra
Albert	Victoria
Sherlock	Dr Watson

Canllawiau Uned 2

Nod y wers: Wyt ti'n licio/lico/hoffi coffi? Dechrau cyflwyno amser presennol 'bod' – person cyntaf unigol a lluosog (Dw i/'dyn ni/dan ni) mewn brawddegau cadarnhaol a negyddol, cwestiynau ail berson unigol a lluosog. Dyddiau'r wythnos.

Ffwythiant: mynegi hoffter.

Cam 1 – Banc Cwestiynau

Sut dach/dych chi?

Cam 2 – Adolygu Uned 1

Adolygwch Sut dych/dach chi? – Da iawn, lawn, Ofnadwy, Wedi blino. Drilio dau ymadrodd newydd newydd: Bendigedig – Ddim yn dda.

Rhannwch y dosbarth yn barau a rhowch ddis i bob pâr. Rhowch y canlynol ar y bwrdd:

1 Very well	4 Wonderful
2 OK	5 Tired
3 Terrible	6 Not good

Rhaid ymateb i gwestiwn y partner gyda'r ymadrodd sy'n cyfateb i'r rhif ar y dis.

Cam 3 – Dw i'n hoffi/dw i ddim yn hoffi/wyt ti'n hoffi?

Dewiswch gyflwyno lico/licio neu hoffi yn y dril. Ni ddylid drilio'r ddau.

Drilio Dw i'n hoffi coffi, llefrith/llaeth, pizza, siocled a nifer o fwydydd cyfarwydd/rhyngwladol. Defnyddiwch y gwrthrychau eu hunain neu luniau ohonynt (Lluniau CBAC 1 21-57). Dosbarthwch wrthrych neu lun i bawb a chael pawb ar eu traed yn dweud Dw i'n hoffi... Cadwnt yr un gwrthrych/llun ar y dechrau, ond yna'n cyfnewid gwrthrych wrth gwrdd â phob partner newydd.

Sicrhewch fod pawb yn cael cyfle i bersonoli fel cam olaf.

Dilynwch yr un camau ar gyfer y negyddol.

Driliwch y cwestiwn (gan atgoffa'r dysgwyr gyntaf o Sut wyt ti? i gyfleu'r syniad o adeiladu patrymau). Defnyddiwch yr un gwrthrychau/lluniau ag uchod gan ddosbarthu un i bob un.

Holiadur - Modelwch yr holiadur cyn cychwyn.

Rhannwch y dosbarth yn barau i wneud y ddwy ddeialog yn Llyfr y Dysgwr. Rhaid cyflwyno 'hefyd' a 'chwaith' cyn cychwyn.

Sgwrs – Mae 'Wyt ti'n mynd i'r dosbarth Salsa yfory?' yn batrwm newydd felly ysgrifennwch y cwestiwn ar y bwrdd gwyn cyn chwarae'r ddeialog. Dylid disodli'r geiriau coch.

Cam 4 – Be dach/Beth dych chi'n...?

Driliwch y cwestiynau.

Gweithgaredd ymarfer 1: Yn Llyfr y Dysgwr ceir dwy frawddeg enghreifftiol – gofynnwch i'r dysgwyr weithio gyda phartner i greu brawddegau amdanyn nhw eu hunain – 'Dw i'n hoffi xx ond dw i ddim yn hoffi xx' (unwaith gyda bwydydd ac unwaith gyda chwaraeon). Rhwch gyfle i bawb ddweud eu brawddegau yn uchel.

Gweithgaredd ymarfer 2: Pawb ar eu traed yn holi ei gilydd – 'Be dych/dach chi ddim yn hoffi?' a bydd y dysgwyr yn ymateb i'r berfau a nodir yn Llyfr y Dysgwr– siopa, dawnsio, canu, gweithio, smwddio, darllen.

Cam 5 – Ynganu

Yma mae'r llafariad "hir"/ estynedig yn cael eu hymarfer. Mae'n bwysig dangos siâp y geg yn weledol wrth fodelu'r gwahaniaethau.

Ceir cyfres o eiriau sy'n cael eu ynganu'n hollol wahanol yn y Gymraeg a'r Saesneg er mwyn parhau i dynnu sylw at nodweddion ynganu.

Cam 6 – Dyddiau'r Wythnos

Driliwch ddyddiau'r wythnos. Mae'n bosib eu canu i'r dôn 'Llwyn Onn' gan ddechrau gyda dydd Sul a gorffen gyda 'hwrê'. Gellid dosbarthu 7 cerdyn (un dydd ar bob un) i bob pâr a'u cael i'w trefnu mor gyflym â phosibl.

Cam 7 – 'Dyn/dan ni a 'dyn/dan ni ddim

'Dyn/Dan ni - Driliwch y brawddegau'n drylwyr. Cyn dechrau, glynwch wrth yr egwyddor o adeiladu patrymau trwy ddangos 'Dw i'n dysgu Cymraeg > 'Dyn/dan ni'n dysgu Cymraeg'.

Ymarfer: Holiadur siopa. Mae'r dysgwyr yn holi ei gilydd, 'Ble dych chi'n prynu XX/Lle dach chi'n prynu XX?' gan ateb trwy ddefnyddio 'Dan ni'n prynu XX yn enw siop neu garej'. Pwysleiswch mai enw siop sydd ei angen nid math o siop. Dylai'r tiwtor fodelu a gellid nodi'r cwestiwn ar y bwrdd gwyn am ychydig cyn ei ddileu.

'Dyn/dan ni ddim - Dangoswch y berthynas rhwng 'Dw i ddim yn > 'Dyn ni ddim yn/Dan ni ddim yn. Driliwch y brawddegau yn y blwch – mae modd disodli'r enwau yn y pedair brawddeg er mwyn personoli.

Ymarfer: Rhannwch y dosbarth yn barau i holi ei gilydd am raglenni teledu. Rhaid canfod rhaglenni dyw'r ddau ddim yn eu hoffi – 'Wyt ti'n hoffi.....?' Ydw, dw i'n hoffi...../Nac ydw, dw i ddim yn hoffi..... Bydd angen adrodd yn ôl i'r dosbarth yn y lluosog 'Dyn/dan ni ddim yn hoffi.....'.

Ymarfer: Atgyfnerthu dyddiau'r wythnos a'r person cyntaf lluosog (cadarnhaol a negyddol) gyda'r holiadur yn Llyfr y Dysgwr. Cyn troi at yr holiadur, bydd angen ymarfer y cwestiwn 'Pryd dych/dach chi'n.....?' Ewch dros y geiriau uwchben yr holiadur, gan egluro ystyr unrhyw eiriau newydd. Ceir 11 dewis. Rhaid nodi 7 ohonynt – un ar gyfer pob diwrnod yn yr wythnos. Rhaid ymateb i'r cwestiwn 'Pryd dych/dach chi'n.....?' trwy ateb 'Dan/'dyn ni'n ..... dydd XX' neu 'Dan/'dyn ni ddim yn .....' os nad yw'r gweithgaredd wedi'i nodi o gwbl. Dylid modelu i ddechrau.

Cam 8 - Atgyfnerthu dyddiau'r wythnos

Holiadur syml i atgyfnerthu dyddiau'r wythnos. Mae angen i'r dysgwyr ateb gan ddefnyddio'r berfenwau a restrir o dan y tabl.

Cam 9 - Sgwrs

Mae'r sgwrs yn crynhoi llawer o gynnwys yr uned. Ar ôl ei chwarae ddwywaith, gofynnwch i'r dysgwyr nodi'r 4 peth dyw Dr Williams ddim yn eu hoffi.

Cam 10 - Robin Radio

(Gellir gosod y cam hwn fel gwaith cartref ychwanegol)

Chwaraewch ddeialog Robin Radio. Bydd nifer o bethau newydd yma – yr holl bwynt yw rhoi dysgwyr mewn sefyllfa lle na fyddant yn deall pob gair ac yn dechrau dod i gasgliadau.

Ar ôl y gwrandawriad cyntaf, rhaid ateb y tri chwestiwn cyntaf. Mae'r cwestiynau yn ddwyieithog ond bydd y dysgwyr yn ateb yn Gymraeg.

Y cam nesaf, yn ystod yr ail wrandawriad, yw gwrandao am yr ymadroddion a nodir yn y llyfr. Rhaid codi llaw wrth glywed yr ymadroddion.

Y cam olaf fydd cael y dysgwyr i gyfieithu'r ymadroddion a nodir. Byddant yn gwirio wrth wrando am y trydydd tro, a'r tiwtor yn cadarnhau'r atebion ar y diwedd wrth gwrs.

Cam 11 – Geirfa

Geirfa Uned 3 (gan gynnwys Cymraeg Dosbarth)

Cam 12 – Crynhoi

Gweithgaredd Ychwanegol

Ymarfer Dych/dach chi'n hoffi?

Os oes digon o ddysgwyr, gellir rhannu'r dosbarth yn grwpiau a rhoi bwydydd hawdd eu disgrifio fel bag te, sachet coffi a siwgr, bag bach o reis, paced o nwdls ac oren bach, mewn bagiau "siopa". Yna maen nhw'n tynnu'r eitemau allan fesul un ac yn gofyn i weddill y grŵp – "dach chi'n hoffi...?"

Canllawiau uned 3

Nod y wers: Cyflwyno isio/eisiau a lliwiau.

Ffwythiant: Mynegi dymuniad.

Patrymau: Dw i eisiau/isio, Dw i ddim eisiau/isio, yr ateb 'oes'.

Cam 1

Y banc cwestiynau:

Beth dych chi'n hoffi?/Be dach chi'n hoffi?

Beth dych chi'n hoffi yfed?/Be dach chi'n hoffi yfed?

Beth dych chi ddim yn hoffi?/Be dach chi ddim yn hoffi?

Cam 2 - Adolygu uned 2

Gofynnwch i'r dysgwyr ofyn i bawb ydyn nhw'n hoffi rhyw raglen deledu (rhaid i'r unigolion gadw at yr un rhaglen trwy gydol y gweithgaredd). Y cyfan a adolygir yma yw Dach/dych chi'n hoffi ac Ydw/Nac ydw + brawddeg lawn.

Cam 3 - Cyflwyno isio/eisiau

Driliwch Dw i isio/eisiau a diodydd gan ddefnyddio cardiau fflach CBAC neu luniau, neu wrthrychau fel pecyn o fagiau te, potel ddŵr, carton llefrith ac ati. Mae'n bwysig pwysleisio nad oes YN o flaen ISIO.

Yna defnyddiwch wrthrychau fel ffôn/sbectol/car/ het/camera i'w pasio o gwmpas y cylch gan ddweud "Dw i isio/eisiau X newydd".

Driliwch y negyddol. Gellir defnyddio'r un gwrthrychau ag uchod.

Yna ewch yn ôl at y cynhwysion paned ac ychwanegu siwgr i ddrilio'r cwestiwn. Yna, gofynnwch i'r dysgwyr eich holi chi er mwyn modelu'r atebion.

Trowch at yr holiadur yn Llyfr y Dysgwr.

Sgwrs – Ar ôl gwranddo, gofynnwch i barau restru'r bwydydd a diodydd a enwir yn y ddeialog. Yna, dylid gwranddo fesul llinell, gan ofyn i'r dysgwyr ailadrodd y llinell honno. Parau i ddarllen.

Yn y cafffi – parau i weithio ar y ddwy ddeialog.

Drilio'r ffurfiau lluosog – 'ni' a 'chi'. Os yn bosib, rhowch lun i bawb sy'n cynrychioli berf er mwyn sicrhau digon o ymarfer.

Cam 4 – Ynganu

Ceir cyfres o eiriau sydd yn debyg o ran sain i'r Saesneg. Parhewch i dynnu sylw at nodweddion ynganu wrth weithio trwyddynt. Rhowch ddigon o gyfle i barau ymarfer. Gellid eu torri'n eiriau unigol i'r dysgwyr basio o gwmpas y dosbarth. Rhaid dweud y gair wrth ei drosglwyddo.

Cam 5 – Cyflwyno lliwiau

Ewch â gwrthrych i gynrychioli pob lliw. Codwch y gwrthrychau fesul un gan ddechrau gyda'r lliwiau hawdd – pinc, brown, oren – a'r lliwiau sy eisoes wedi'u cyflwyno, gwyn, coch. Rhaid pasio'r gwrthrychau o gwmpas y cylch, gyda'r dysgwyr yn dweud enw'r lliw bob tro.

Rhowch ddis a chownteri i bob pâr. Er mwyn ymarfer y lliwiau, trowch at y blodau yn Llyfr y Dysgwr. Wrth lanio ar flodyn/blodau, rhaid dweud 'Dw i eisiau/isio prynu blodyn/blodau XX'.

Cam 6 – Sgwrs

Mae hon yn sgwrs fer y gall y dysgwyr geisio ei dysgu ar gof. Ar ôl ei chwarae a rhoi cyfle i'r dysgwyr ei darllen, nodwch hi ar y bwrdd gwyn gan ddileu darnau byr ar y tro, gan annog y dysgwyr i gofio mwy a mwy, nes eu bod yn cofio'r ddeialog gyfan.

Cam 7 - Robin Radio

Mae hwn yn gyfle i fynd yn ôl at Robin Radio yn Uned 2 ac atgoffa'r dysgwyr o ddau ymadrodd defnyddiol:

Pwy sy'n siarad?

Wedi ymddeol (Gofynnwch i bawb am un frawddeg – Dw i wedi ymddeol neu Dw i ddim wedi ymddeol.)

Y syniad yma ydy adeiladu banc o ymadroddion stoc defnyddiol - os bydd cwestiynau gramadegol yn codi, eglurwch y bydd holl batrymau'r Gymraeg yn cael eu cyflwyno mewn modd trefnus ond bod hwn yn gyfle i ddysgu brawddegau/ymadroddion defnyddiol.

Robin Radio Uned 3

Cam 8 - Geirfa

Geirfa Uned 4 a Chymraeg Dosbarth.

Cam 9 - Crynhoi

Canllawiau Uned 4

Nod y wers: Cyflwyno'r Treigladd Meddal o fewn cyd-destun 'dod/dwâd o' a 'mynd i'. Atgyfnerthu personau cyntaf ac ail (unigol a lluosog) y ferf 'bod'. Ynganu llythrennau dwbl.
Ffwythiant: Trafod gwreiddiau a chynlluniau

Cam 1 - Banc cwestiynau:

Beth dych chi eisiau wneud ar ôl y dosbarth?/Be dach chi isio wneud ar ôl y dosbarth?
 Beth dych chi eisiau i ginio yfory?/Be dach chi isio i ginio yfory?

Cam 2 - Adolygu

Rhowch un o'r cardiau yn Atodiad 1 i bawb. Rhaid canfod partner gyda'r un cerdyn yn union. Y ddau gwestiwn i'w ymarfer yw:

Pwy wyt ti? neu	Beth wyt ti eisiau?/Be wyt ti isio?
Pwy dych/dach chi?	Beth dych chi eisiau?/Be dach chi isio?

Cam 3 - Cyflwyno'r treigladd meddal o fewn cyd-destun 'dod/dwâd o'

Driliwch 'Dw i'n dod o/Dw i'n dâd o'. I ddechrau, ceir enwau llefydd nad ydynt yn treiglo ac enwau llefydd sy'n cael eu rhagflaenu gan 'Y'. Ar ôl y dril, rhowch gerdyn post i bob aelod o'r dosbarth (enw lle nad yw'n treiglo) iddynt gael grwydro yn dweud o ble maen nhw'n dod (y lle ar y cerdyn post). Cyflwynwch y cwestiynau, gan gadw at yr egwyddor o adeiladu patrymau. Rhowch ddigon o gyfle i'r dysgwyr ymarfer y cwestiwn a'r ateb trwy weithio trwy'r enwau llefydd yn Llyfr y Dysgwr.

Driliwch bob llythyren yn y treigladd meddal yn ofalus, gan ofyn i bobl a ydyn nhw'n dod o'r lle sy'n dechrau gyda'r llythyren dan sylw bob tro er mwyn dechrau personoli. Ar ôl mynd trwy'r llythrennau'n drefnus, gyda digon o ailymweld â llythrennau a gyflwynwyd eisoes, rhowch gerdyn i bawb (Pecyn Adnoddau) i ymarfer y cwestiwn a'r ateb. Dylai'r dysgwyr gadw'r un cerdyn am rai munudau ac yna dechrau cyfnewid cerdyn bob tro. Gellir cloi'r adran hon trwy gael pawb yn sefyll mewn cylch i bersonoli.

Gwledydd Prydain - Mae'n werth cael y dosbarth i ddweud "Dw i'n dod/ dâd o...Gymru/Loegr/yr Alban/lwerddon/ unrhyw wlad arall – ac wedyn eu cael i fynd i barthau gwahanol yn yr ystafell – a dweud fel côr– 'Dyn ni'n dod/dan ni'n dâd o.....'

Cam 4 - Ynganu

Llythrennau dwbl - Ar ôl mynd dros y geiriau'n unigol, gan dynnu sylw arbennig at y pwyslais, gellir rhannu'r dosbarth yn barau i i) darllen dros yr enwau ii) atgyfnerthu'r treigladd meddal trwy holi ei gilydd o ble maen nhw'n dod.

Cam 5 – Cyflwyno ‘mynd i’

Driliwch y bloc cyntaf gydag enwau llefydd. Os oes stoc o gardiau post addas (ac arnynt enwau llefydd yng Nghymru), gellir eu dosbarthu er mwyn cael pawb ar eu traed i ymarfer ‘Dw i'n mynd i..’, neu gellir creu cardiau ac arnynt enwau llefydd lleol a fydd yn berthnasol i'r dysgwyr.

Driliwch yr ail bloc sy'n cyflwyno ‘i'r’ am y tro cyntaf.

Driliwch y trydydd bloc sy'n cyflwyno geiriau lle defnyddir y fannod yn y Gymraeg, ond ddim yn y Saesneg.

Driliwch y cwestiynau, eto gan ddangos y cysylltiad rhwng ‘Ble rwyd ti'n mynd/Le wyt ti'n mynd?’ ac ‘O ble rwyd ti'n dod/O le wyt ti'n dŵad?’ Ar ôl ymarfer y cwestiwn, rhowch gerdyn i bawb unwaith eto i sicrhau bod pawb yn codi ar eu traed ac yn crwydro. Syniadau am gardiau: i Fangor, i Gaerdydd, i Wrecsam, i Gasnewydd, i Fachynlleth, i Bontypridd, i'r siop, i'r sinema, i'r cwis, i'r caffi, i'r gêm, i'r theatr. Dilynwch yr egwyddor o gadw'r un cerdyn ar y dechrau, ac yna cyfnewid gyda phob partner newydd.

Ymarfer - Ewch yn ôl dros ddyddiau'r wythnos yn gyflym ac yna cyflwynwch y nosweithiau – nos Lun ac ati.

Trowch at yr **holiadur** yn llyfr y dysgwyr. Ewch dros y geiriau i gyd yn gyntaf. Rhaid i bawb gwblhau'r grid gan nodi lle maen nhw'n mynd a sut maen nhw'n teithio yna ar gyfer bob nos. Y cwestiynau i'w holi yw: Ble dych chi'n mynd nos XX?/Lle dach chi'n mynd nos XX? 'Sut dych chi'n mynd i'r XX?/Sut dach chi'n mynd i'r XX?' Rhaid i'r dysgwyr nodi lle gwahanol (o blith y dewis o dan yr holiadur) ar gyfer pob noson ond bydd angen ailadrodd dulliau teithio. Rhaid holi partner a nodi'r atebion.

Driliwch y brawddegau sy'n cyflwyno berfenw yn dilyn ‘Dw i'n mynd i..’ a rhowch gerdyn i bawb ac arno lun i awgrymu gweithred er mwyn cael pawb ar eu traed yn crwydro.

Trowch at y **gêm ddis** yn llyfr y dysgwr. Rhannwch y dosbarth yn barau neu'n grwpiau bach ac ewch dros y cwestiynau mae'n rhaid eu gofyn. Mae'r cwestiwn yn cyd-fynd â'r rhif ar y dis.

Be dach/Beth dych chi'n mynd i wneud.....heno/bore fory ac ati?

Cam 6 - Sgwrs

Sgwrs 1. Wrth i'r dysgwyr wrando y tro cyntaf, dylent nodi'r enwau llefydd sydd yn y sgwrs (America, Los Angeles, Caerdydd). Ar ôl ymarfer y darllen, rhowch y ddeialog i'r dysgwyr eto, ond ar ffurf sribedi unigol gan ofyn iddynt roi'r sgwrs yn y drefn gywir (Atodiad 2 isod). Cânt wirio trwy wrando unwaith eto.

Sgwrs 2. Fel yn achos Sgwrs 1, gofynnwch i'r dysgwyr nodi'r enwau llefydd (Llundain, Stockholm, Heathrow, Cymru, Sweden, Latfia, Riga, Caerdydd, Bangor). Chwaraewch y sgwrs eto ac anogwch y dysgwyr i lenwi'r bylchau heb edrych ar y sgript.

Cam 7 - Robin Radio

Robin Radio Uned 4

Cam 8 - Geirfa

Geirfa Uned 5 a Chymraeg Dosbarth .

Cam 9 - Crynhoi

Uned 4, Atodiad 1

Gareth te	Gareth te
Siân coffi cryf	Siân coffi cryf
Dafydd tŷ newydd	Dafydd tŷ newydd
Cerys tŷ newydd	Cerys tŷ newydd
Gareth swydd newydd	Gareth swydd newydd
Dafydd coffi	Dafydd coffi
Siân teledu newydd	Siân teledu newydd
Cerys te cryf	Cerys te cryf

Uned 4, Atodiad 2 (Gogledd)

O le wyt ti'n dŵad yn wreiddiol?

Dw i'n dŵad o America.

Lle yn America?

Dw i'n dŵad o Los Angeles.

Wel, wel, dw i'n licio Los Angeles. Dw i'n mynd yno ar wyliau bob haf.

Wyt ti'n nabod Ioan Ifans o Gaerdydd?

Ydw wir! Dw i'n aros efo Ioan weithiau.

Wel, wel, dw i'n mynd i wylio pêl fasged efo Ioan yn aml.

Byd bach!

Uned 4, Atodiad 2 (De)

O ble rwyd ti'n dod yn wreiddiol?

Dw i'n dod o America.

Ble yn America?

Dw i'n dod o Los Angeles.

Wel, wel, dw i'n hoffi Los Angeles. Dw i'n mynd yno ar wyliau bob haf.

Wyt ti'n nabod Ioan Ifans o Gaerdydd?

Ydw wir! Dw i'n aros gyda Ioan weithiau.

Wel, wel, dw i'n mynd i wylïo pêl fasged gyda Ioan yn aml.

Byd bach!

Canllawiau Uned 5

Nod y wers: Cyflwyno gorffennol 'mynd' a 'gwneud' – person cyntaf unigol ac ail berson (er mwyn hyrwyddo sgwrsio ar ddechrau gwrs). Ynganu 'y'.

Ffwythiant: Trafod gweithredoedd yn y gorffennol.

Cam 1 - Banc cwestiynau:

O ble dych chi'n dod yn wreiddiol?/O le dach chi'n dŵad yn wreiddiol?

Ble dych chi'n mynd yfory?/Lle dach chi'n mynd yfory?

Beth dych chi'n mynd i wneud dydd Sul?/Be dach chi'n mynd i wneud dydd Sul?

Ble dych chi'n hoffi mynd ar wyliau?/Lle dach chi'n hoffi mynd ar wyliau?

Sut dych chi'n dod i'r dosbarth? Sut dach chi'n dŵad i'r dosbarth?

Cam 2 - Adolygu

Dosbarthwch y cardiau yn Atodiad 1 er mwyn atgyfnerthu'r cwestiynau 'O ble rwyd ti'n dod/O le wyt ti'n dŵad?' ac 'Wyt ti'n licio/hoffi X?'

Cam 3 - Cyflwyno gorffennol 'mynd'

Atgoffwch y dysgwyr o'r patrwm 'Dw i'n mynd i...' a **driliwch** '(Mi) es i'. Dosbarthwch gardiau ar gyfer ymarfer a rhowch gyfle i'r dysgwyr bersonoli.

Driliwch y cwestiwn ac ailddosbarthwch y cardiau uchod i'r dysgwyr ymarfer y cwestiwn ac ateb.

Rhannwch y dosbarth yn barau i gwblhau'r **holiadur** yn y llyfr.

Driliwch y cwestiwn uniongyrchol gyda berfau (gan atgoffa'r dysgwyr o'r brawddegau megis 'Dw i'n mynd i siopa' yn Uned 4.)

Rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer yr **holiadur** yn y llyfr. Aethoch chi i'r...? yw'r ffurf i'w hadolygu. Mae cyfle i weithio gyda dau bartner gwahanol.

Cam 4 - Ynganu

Y llythyren 'y'. Rhai rheolau:

1. Goben fel "y" fel "gyrru" (neu Saesneg: "about"): trydan, pymtheg gyrru.
2. Sillaf olaf fel "i" fer fel "cip" (neu Saesneg: "kick"): e.e. gwyn, menyf, plentyn.
3. Y ddwy reol uchod mewn un gair:e.e. ynys, mynydd, tywydd.
4. 'ee' Saesneg pan fydd 'y' ar ddiwedd gair: ysbyty, gwely, bwyty.

Cam 5 - Cyflwyno gorffennol 'gwneud'

Driliwch y bloc cyntaf gan dynnu sylw at y tebygrwydd rhwng es i/gwnes i. Ceir cysyniad pwysig gwrthrych berf gryno'n treiglo'n feddal yma.

Driliwch y cwestiynau'n drylwyr.

Ymarfer – rhannwch y dosbarth yn barau i weithio ar y rhestr yn y llyfr. Rhaid holi ei gilydd 'Be/beth wnest ti ddoe?' ac yna 'Be/beth wnest ti wedyn?' Nid oes angen tynnu sylw at yr amser o gwbl. Gellid rhannu'r dosbarth yn barau newydd i ymarfer 'chi'.

Driliwch y bloc nesaf. Gofynnwch i bawb nodi pa un neu pa rai o'r gweithgareddau sy'n berthnasol iddyn nhw am 'ddoe'.

Dosbarthwch y **cardiau** sy yn Atodiad 2. Rhaid i bawb ofyn dau gwestiwn: 'Pwy dych/ dach chi?' a 'Be/beth wnaethoch chi ddoe?' Bydd y dysgwyr yn cadw'r un cerdyn i ddechrau, ac yna'n cyfnewid bob tro.

Cam 6 - Ymarfer 'mynd' a 'gwneud'

Chwaraewch y **sgwrs**. Rhowch yr isod ar y bwrdd gwyn a gofynnwch i'r dysgwyr eu rhoi yn y drefn gywir:

Edrych ar y teledu (4)
Darllen y papur (3)
Garddio (2)
Golchi'r car (1)

Wedyn, er mwyn ymarfer y cwestiwn uniongyrchol, 'Wnaethoch chi..... ddoe?', rhannwch y dosbarth yn barau i ofyn y cwestiynau i'w gilydd.

Cam 7 - Robin Radio

Atgoffwch y dysgwyr o'r tri ymadrodd defnyddiol yn Uned 4:
Ers talwm
Dros y Nadolig
Dach chi'n mynd yn ôl?

Robin Radio Uned 5

Cam 8 - Geirfa

Geirfa Uned 6 a Chymraeg Dosbarth .

Cam 9 - Crynhoi

Uned 5, Atodiad 1

Bangor ✓	Pontypridd ✓
Aberaeron ✗	Llanelli ✓
Treorci ✗	Abertawe ✗
Llandudno ✗	Llantrisant ✗
Porthcawl ✗	Llangrannog ✗
Tonypandy ✓	Caerdydd ✗
Dinbych ✓	Wreccsam ✗
Caernarfon ✓	Machynlleth ✗

Uned 5, Atodiad 2a

Angharad	Aled
Eleri	Dewi
Gwenno	Gwion
Lowri	Gwilym
Fflur	Elfed
Ffion	Tudur
Manon	Osian
Nia	Ifan

Uned 5, Atodiad 2b

rhedeg i'r gwaith	ymlacio
coginio swper	golchi'r llestri
garddio	edrych ar y teledu
gyrru i'r gwaith	darllen y papur
gweld ffrind	yfed coffi
coginio cinio	golchi'r car
gyrru i'r dosbarth	darllen llyfr
yfed te	gwylio ffilm

Canllawiau Uned 6

Nod y wers: Cyflwyno'r trydydd person unigol, amser presennol – cadarnhaol yn unig. Ynganu deuseuniaid. Dysgu cyfrif hyd at 100.

Ffwythiant: Siarad am y tywydd a phobl eraill

Cam 1 – Banc Cwestiynau:

Ble aethoch chi neithiwr/Lle aethoch chi neithiwr?

Ble aethoch chi dydd Sadwrn?/Lle aethoch chi dydd Sadwrn?

Beth wnaethoch chi ddoe?/Be wnaethoch chi ddoe?

Beth wnaethoch chi nos Wener?/Be wnaethoch chi nos Wener?

Cam 2 – Adolygu Uned 5

Gofynnwch i'r dysgwyr wneud eu holiadur eu hunain:

Enw	Neithiwr	Dydd Sadwrn	Yfory	Dydd Sadwrn nesa
-----	----------	-------------	-------	------------------

Mae hwn yn gyfle i atgyfnerthu cwestiynau yn y gorffennol a'r presennol yn defnyddio 'mynd' – Ble/lle est ti? neu Ble/lle aethoch chi? a Ble/lle rwyt ti/wyt ti/dych chi/dach chi'n mynd? Wrth holi'r dosbarth ar y diwedd, mae modd ymestyn a gofyn 'Be/beth wnest ti? neu Be/beth wnaethoch chi' a Be wyt ti/dych chi/dach chi'n mynd i wneud?

Cam 3 – Cyflwyno'r tywydd

Cyflwynir y trydydd person am y tro cyntaf yng nghyd-destun y tywydd.

Defnyddiwch luniau i helpu gyda'r **dril**. Mae'r bloc cyntaf yn cynnwys ansoddeiriau sy ddim yn treiglo. Mae'r ail floc yn cyflwyno'r cysyniad o dreigladd meddal yn dilyn 'yn' gydag ansoddair am y tro cyntaf felly gellid adolygu'r treigladd meddal yng nghyd-destun enwau llefydd yn gyflym cyn dechrau'r ail floc. Mae'r trydydd bloc yn cyflwyno berfau a'r cwestiwn 'Sut mae'r tywydd?'

Trowch at y **gêm drac** yn llyfr y dysgwyr. Rhowch ddis i bob pâr. Mae'r person sy'n glanio ar y sgwâr yn gofyn y cwestiwn 'Sut mae'r tywydd?' a'r partner yn ateb.

Sgwrs – Rhaid i'r parau ddisodli'r geiriau a danlinellir gydag un o'r geiriau priodol sydd o fewn y cromfachau.

Cam 4- Cyflwyno'r trydydd person unigol a lluosog

Cyflwynir y trydydd person gydag enwau yng nghyd-destun 'dod/dŵad o'. Defnyddiwch enwau aelodau o'r dosbarth i wneud y dril os yn bosib.

Dangoswch luniau o enwogion – Dywedwch “Dyma X. Mae X yn dod/dŵad o.....” Gellir cyflwyno Awstralia a gwledydd eraill sydd yn debyg i'r Gymraeg a Saesneg. Rhwngch lun i bob un o'r dosbarth a gofyn iddyn nhw grwydro gan ofyn: “O ble/le mae X yn dod/dŵad? a chael yr ateb- Mae X yn dod/dŵad o...Atgoffwch y dosbarth o'r gair “hefyd” os ydy'r ddau berson enwog yn dod o'r un wlad.

Trowch at yr holiadur yn Llyfr y Dysgwr. Rhaid holi 6 o bobl, 'O ble rwyd ti'n dod/O le wyt ti'n dŵad?' gan dicio'r golofn briodol neu ychwanegu gwlad arall yn y golofn olaf. Rhaid cynnal sesiwn adrodd yn ôl yn y trydydd person. : “O ble/le mae X yn dod/dŵad? a chael yr ateb- Mae X yn dŵad/dod o.....”

Darllenwch **y gerdd** “Treigladd Meddal” fel grŵp os dymunwch.

Driliwch y tri bloc sy'n cyflwyno Mae hi a Mae e/o. Defnyddiwch luniau ar gardiau fflach neu ar gyflwyniad PowerPoint os yn bosibl. Dechreuir gyda'r benywaidd oherwydd y cysylltiad â'r tywydd. Yn yr ail bloc, defnyddir yr un berfau, ond gan ychwanegu 'yn dda'.

Mae meithrin y cof yn sgil bwysig iawn wrth ddysgu iaith. Rhannwch y dosbarth yn ddau grŵp gan roi paragraff A i un grŵp a pharagraff B i'r grŵp arall (Atodiad 1). Rhaid darllen y paragraff yn uchel – un frawddeg ar y tro – dair gwaith ac yna gofynnwch i un aelod o'r dosbarth gofio'r paragraff. Os na all gofio, gall yr aelodau eraill gynorthwyo. Rhaid ailadrodd hyn nifer o weithiau gydag aelodau gwahanol o'r dosbarth. Y cam nesaf yw mynd at bartner o'r grŵp arall a byddant yn llenwi'r bylchau (yn Llyfr y Dysgwyr) wrth wrando ar ei gilydd. Dylid annog pawb i wneud y cam olaf hwn heb ddarllen y sript.

Ewch ymlaen at y trydydd person lluosog. **Driliwch** y bloc cyntaf, gan ddefnyddio lluniau i ddangos y berfau os yn bosib.

Mae'r ail bloc yn cyflwyno 'gorfod' am y tro cyntaf. Ar ôl **drilio'r blwch** yn y trydydd person lluosog, gellir atgyfnerthu'r person cyntaf trwy gael y dysgwyr i bersonoli. Gellir wedyn defnyddio eu hatebion i atgyfnerthu'r trydydd person unigol. Gwnewch ddril cyfieithu Saesneg-Cymraeg gyda'r brawddegau gwreiddiol yn y bloc.

Trowch at y **gweithgaredd mynegi barn** yn Llyfr y Dysgwr. Cyn cychwyn ar y gweithgaredd ei hun, gellir dangos lluniau enwogion ac ymarfer: Mae e/o/hi/nhw'n grêt/iawn/ofnadwy/fendigedig. Darllenwch dros yr enghreifftiau am focsio, ffilm a'r grŵp. Mae dau air newydd – diflas a swnllyd. Trwy ddefnyddio'r holiadur, rhaid holi partner am ei farn/barn am griced, golff, dwy ffilm o'u dewis nhw a dau grŵp o'u dewis nhw. Dylid ateb fel yn yr enghreifftiau a geir.

Cam 5 – Ynganu

Ymarfer deuseiniaid a geir yma – ac mae rhagor yn Uned 6. Ar ôl ymarfer geiriau unigol, ceir 5 brawddeg i'w hymarfer fel tipyn o hwyl. Gellid gosod her i'r dysgwyr ddysgu un o'r brawddegau ar eu cof.

Cam 6 – Holi cwestiynau

Cyfle yw'r dril hwn i ofyn cwestiynau syml, 'Sut mae/Lle/Ble mae/Pryd mae?' Gellir disodli'r enwau er mwyn cael digono ymarfer. Yna, ceir cyfres o **ddeialogau byrion**. Mae'r cwestiynau a'r atebion wedi'u cymysgu bob tro. Fel cam cyntaf, rhaid penderfynu beth yw'r ateb cywir ar gyfer pob cwestiwn. Fel ail gam, bydd hanner y dosbarth yn darllen y cwestiwn, a'r ail hanner yn darllen yr ateb.

Cam 7 – Sgyrsiau

Sgwrs 1 – Mae hon yn ddeialog ddigon byr i'r dysgwyr geisio ei chofio ar eu cof. Gellid ei hysgrifennu ar y bwrdd gwyn, gan ddileu geiriau yn raddol, nes bod y dysgwyr yn gallu cofio'r ddeialog gyfan.

Sgwrs 2 - Y tro cyntaf y bydd y dysgwyr yn gwrando, gofynnwch iddynt wrando am y tri amser – chwech o'r gloch, naw o'r gloch, saith o'r gloch. Yn ôl yr arfer, rhannwch y dosbarth yn barau i ddarllen y ddeialog a disodli'r elfennau a danlinellir.

Cam 8 - Rhifau

Dysgu rhifo o 11 i 100 gan ddefnyddio'r rhifau modern. Er mwyn ymarfer gellir rhoi cerdyn unigol i bawb gyda'r rhif mewn ffigurau ar un ochr a'r rhif mewn geiriau ar yr ochr arall, iddynt allu profi ei gilydd. Neu gellid gwneud hyn ar ffurf PowerPoint.

Chwaraewch Bingo i atgyfnerthu, gan ddefnyddio cardiau bingo go iawn neu drwy gael y dysgwyr i greu eu cardiau eu hunain. Dylid gweiddi 'tŷ' wrth gael llinell lawn a cherdyn llawn. Byddai'n braf gallu rhoi gwobr er mwyn ychwanegu at yr hwyl.

Gellir hefyd ddefnyddio'r cardiau Ping Pong (Dw i'n clywed/Dw i'n dweud) ym Mhecyn Adnoddau'r Tiwtor (pecyn porffor).

Cam 9 – Robin Radio

Mae hwn yn gyfle i atgyfnerthu geiriau defnyddiol Uned 5:

Wnes i ddim byd

A deud y gwir

Pam wyt ti'n ffonio? – Gellir gofyn am gyfieithiadau gyda berfau eraill yn lle ffonio – gadael, gorffen, aros, mynd, ymddeol, gyrru

Robin Radio 6.

Cam 10 - Geirfa

Geirfa Uned 7 a Chymraeg Dosbarth .

Cam 11 - Crynhoi

Uned 6, Atodiad 1

Partner A

Dyma John. Mae o'n dŵad o Gaernarfon. Mae o'n licio nofio. Mae o'n medru nofio'n dda. Mae o'n mynd i Fangor i nofio bob penwythnos.

Dyma John. Mae e'n dod o Gaerffili. Mae e'n hoffi nofio. Mae e'n gallu nofio'n dda. Mae e'n mynd i Gaerdydd i nofio bob penwythnos.

Partner B

Dyma Tom. Mae o'n dŵad o Bwllheli. Mae o'n hoffi canu. Mae o'n medru canu'n dda. Mae o'n mynd i Landudno i ganu bob penwythnos.

Dyma Tom. Mae e'n dod o Bontypridd. Mae e'n hoffi canu. Mae e'n gallu canu'n dda. Mae e'n mynd i Gaerdydd i ganu bob penwythnos.

Uned 7

Nod y wers: Trydydd person unigol a lluosog – cwestiynau a'r negyddol. Parhau i ymarfer deuseiniad.

Ffwythiant: Siarad am bobl a phethau

Cam 1 – Banc Cwestiynau

Sut mae'r tywydd?

Sut mae'r teulu?

Beth dych chi'n gallu wneud yn dda?/Be dach chi'n medru wneud yn dda?

Cam 2 – Adolygu Uned 6

Rhannwch y dosbarth yn barau gan roi dîs i bob pâr. Ewch dros ffurfiau cadarnhaol y ferf 'bod':

Gogledd – dw i, wyt ti, mae o/hi, dan ni, dach chi, maen nhw

De – dw i, rwyd ti, mae e/hi, 'dyn ni, dych chi, maen nhw

Mae pob rhif ar y dîs yn cynrychioli rhagenw:

1 – i	4 - ni
2 – ti	5 - chi
3 – o/e/hi	6 – nhw

Rhaid taflu'r dîs a chreu brawddeg gyda'r rhagenw priodol, gan gadw at yr un frawddeg nes bod yr un rhagenw yn ymddangos eto. Rhestrir yr ymadroddion i'w rhoi mewn brawddegau isod.

byw yn Amlwch/Abertawe
 chwarae pêl-droed
 darllen papur newydd
 gyrru Toyota
 mynd i'r dre
 prynu car newydd
 siarad Cymraeg

Cam 3 – Cyflwyno brawddegau pwysleisiol

Atgoffwch y dysgwyr o'r patrwm 'X dw i'. Ewch o gwmpas y dosbarth yn cael pawb i gyflwyno eu hunain yn gyflym. Yna, defnyddiwch y bobl yn y dosbarth i gyflwyno'r trydydd person. Gofynnwch i'r dosbarth symud fel bod y dynion ar y dde a'r merched ar y chwith er mwyn gallu cyflwyno'n drefnus. Cyflwynwch y cwestiwn 'Pwy ydy o/hi?' neu 'Pwy yw e/hi?'. Ar ôl ei ddrilio, rhwch lun o berson enwog i bawb i gael pawb ar eu traed yn holi ei gilydd, 'Pwy ydy o/hi?' Dewis arall yw rhoi lluniau ar gyflwyniad Powerpoint a pharau'n holi ei gilydd ac yn ateb bob yn ail. Dylid annog y dysgwyr i ddefnyddio 'Dw i ddim yn gwybod' os nad ydynt yn gwybod pwy yw'r person dan sylw. Yna, cyflwynwch y cwestiwn 'Be ydy o?/Beth yw e?' a defnyddiwch luniau o alwedigaethau syml (cardiau fflach CBAC). Yn olaf, cyflwynwch y cwestiwn pwysleisiol a'r atebion 'le' a 'Nage'. Defnyddiwch enwau aelodau'r dosbarth i wneud hyn. Gellir hefyd aildefnyddio lluniau'r enwogion.

Cam 4 – cyflwyno cwestiynau trydydd person

Atgoffwch y dysgwyr o'r frawddeg, 'Mae hi'n canu' gan ddweud bod y cwestiwn yn swnio'n wahanol iawn. **Driliwch** y pedair brawddeg yn y blwch ac yna dychwelwch at y lluniau enwogion. Gofynnwch i'r dysgwyr ofyn cwestiynau i chi, o blith y berfau a geir yn y dril ac atebwch gyda 'Ydy'/'Nac ydy' yn unig er mwyn modelu'r atebion. Rhwch gerdyn i bawb yn y dosbarth ac arno ferfenw a ✓ neu X iddynt holi ei gilydd. Gellir ymarfer Ydy o/e? i ddechrau ac yna newid i Ydy hi?

Rhannwch y dosbarth yn barau i drafod rhywun maen nhw'n ei nabod – aelod o'r teulu neu ffrind. Mae Partner A yn enwi'r person, e.e. John, ac mae Partner B yn gofyn cymaint o gwestiynau â phosib, e.e. 'Ydy e/o'n gweithio/hoffi x/medru x?'

Defnyddiwch luniau tywydd CBAC. Ewch trwyddynt yn drilio'r patrwm 'Ydy hi'n...?' Yna, rhwch un o'r cardiau tywydd i bob person. Rhaid iddynt guddio'r cerdyn a chael partner (neu'r dosbarth cyfan yn dibynnu ar faint y dosbarth) i ddyfalu pa gerdyn sy ganddyn nhw.

Atgoffwch y dysgwyr o'r ffurf 'maen nhw'. **Driliwch** y cwestiynau 'Ydyn nhw..?'

Trowch at y grid yn Llyfr y Dysgwr. Ar yr ochr dde nodir pethau mae parau enwog/grwpiau/timau yneu gwneud. Rhaid i'r tiwtor nodi rhwng 4 ac 8 pâr enwog/grŵp/tîm ar y bwrdd gwyn, e.e. Homer a Marge Simpson, Anthony a Cleopatra, David a Victoria Beckham, Manchester United, y Rolling Stones. Mae pawb wedyn yn ysgrifennu enw'r parau ar ochr chwith y grid. Mae Partner A yn enwi un o'r parau/grwpiau/timau ac mae Partner B yn gofyn 'Ydyn nhw'n darllen y Times?' gan ddewis o'r rhestr nes canfod yr ateb cywir.

Cam 5 - Ynganu

Parheir i gyflwyno deuseiniaid. Gellid creu cardiau gyda'r geiriau unigol gan ofyn i'r dysgwyr sefyll mewn cylch a'u trosglwyddo i'w gilydd a dwed y gair wrth ei basio ymlaen.

Cam 6 – Cyflwyno'r negyddol

Atgoffwch y dysgwyr o'r ffurf negyddol person cyntaf – dw i ddim. **Driliwch** y brawddegau. Rhwch **gerdyn** i bawb yn disgrifio'r bwyd, gwin/cwrw/coffi, staff a'r prisiau mewn bwyty, tafarn neu gaffi (Atodiad 1). Rhaid crwydro'n holi'r cwestiynau:

Ble/Lle est ti neithiwr?

Sut mae'r bwyd/gwin (cwrw, coffi) /staff/prisiau? Bydd rhaid dyfalu gwin/cwrw/coffi ar ôl clywed ble aeth y partner.

Maen nhw'n ateb yn unol â'r cyfarwyddyd (x neu √) ar y cerdyn. Dylid cadw at yr ansoddair 'da' wrth ateb:

Felly yr ateb fydd 'Dyw/dydy'r bwyd (gwin/staff/prisiau) ddim yn dda' neu 'Mae'r bwyd (gwin/staff/prisiau) yn dda'.

Driliwch y brawddegau gyda'r rhagenwau. Yna, chwaraewch **gêm** pelmanism (Atodiad 2) mewn parau yn edrych ar ansoddeiriau croes. Set 1 - du, poeth, bach, drud, da, sych, bendigedig, hapus. Set 2 - gwyn, oer, mawr, rhad, drwg, gwlyb, ofnadwy, blin/crac. Mae partner yn codi cerdyn o'r set gyntaf ac yn rhoi'r ansoddair mewn brawddeg – Maen nhw'n XX. Mae wedyn yn codi cerdyn o'r ail set ac yn creu brawddeg negyddol – 'Dyn/dydyn nhw ddim yn XX. Os yw wedi dewis y gair croes cywir, mae'n cadw'r set.

Mae'r lluniau yn Llyfr y Dysgwr yn ymarfer y trydydd person unigol a lluosog ac 'isio'. Ceir chwe llun a chwech ymadrodd. Y cyfan mae'n rhaid ei wneud yw paru'r llun a'r ymadrodd. Ond rhaid dweud y brawddegau yn uchel. Gellir cael y dysgwyr i guddio'r ymadroddion a'u cofio wrth edrych ar y lluniau.

Cam 7- Cyflwyno Faint ydy o/ydyn nhw ac arian syml

Atgoffwch y dysgwyr o Pwy ydy o? a Be ydy o? **Driliwch** Faint ydy o? a'r atebion posib a nodir yn y dril. Dyma'r tro cyntaf i'r dysgwyr ddod ar draws y cysyniad o ffurfiau benywaidd ar rifau ac eglurwch y bydd yn cael ei ddysgu'n drylwyr eto. Er mwyn ymarfer, rhwch wrthrych gwrywaidd syml i bawb gyda phris arno – rhaid crwydro i holi ei gilydd am y prisiau. Yn olaf, driliwch faint ydyn nhw.

Cam 8 – Sgyrsiau

Sgwrs 1 - Ar y gwrandawriad cyntaf, rhaid i'r dysgwyr gyfrif sawl gwaith maent yn clywed yr ymadrodd 'Dyw e ddim/Dydy o ddim'. Yna, rhannwch y dosbarth yn barau i ddarllen y ddeialog.

Sgwrs 2 – Ar ôl gwrandawrio ac ymarfer, gofynnwch i'r dysgwyr gyfieithu'r brawddegau isod:

Are you going to the meeting?

Siôn can/is able to go.

I'm very busy.

Cam 9 - Faint o'r gloch ydy hi?

Nid yw'r amser yn newydd gan fod 'o'r gloch' eisoes wedi codi yn y sgysiau. Trwy ddefnyddio cloc, ewch trwy'r amserau'n gyflym gan sicrhau digon o ymarfer gyda 'un ar ddeg' a 'deuddeg'. Os yn bosib, rhannwch y dosbarth yn grwpiau bach a rhoi cloc i bob grŵp. Mae un person yn symud bysedd y cloc ac yn gofyn bob tro 'Faint o'r gloch ydy hi?' Dim ond 'o'r gloch' dylid ei gyflwyno yma – bydd yr amser yn codi eto yn Uned 15.

Cam 10 – Robin Radio

Mae hwn yn gyfle i atgyfnerthu geiriau defnyddiol Uned 6. Gellir ymarfer 'Mwynhewch y penwythnos' trwy ofyn i barau ddisodli'r gair penwythnos a chreu o leiaf 3 ymadrodd arall, e.e. Mwynhewch y gêm/parti/dosbarth/gwyliau/rhaglen/ffilm/rygbi.

Robin Radio 7

Cam 11 - Geirfa

Geirfa Uned 8

Cam 12 – Crynhoi

Gweithgareddau Ychwanegol

Ymarfer Be ydy...?

Er mwyn **ymarfer** y patrwm ymhellach, gofynnwch i un dysgwr edrych ar eirfa Uned 6 ac un arall i edrych ar eirfa Uned 5. Holant ei gilydd, bob yn ail, 'Beth yw/Be' ydy X yn Gymraeg?' gan ddewis eitem o'r eirfa. Dyma weithgaredd defnyddiol o hyn ymlaen ar gyfer unrhyw bâr sy'n cyrraedd yn gynnar neu'n gorffen gweithgaredd yn gynt na gweddill y dosbarth.

Ymarfer gofyn cwestiynau

Aiddosbarthwch y cardiau yn Atodiad 1. Y tro hwn, rhaid i'r dysgwyr ddefnyddio ansoddeiriau eraill heblaw am dda. Felly byddant yn gofyn yr un cwestiynau i'w gilydd ond yn ateb gan ddefnyddio rhad/drud/drwg/hapus/blin/crac – ansoddair o'u dewis nhw.

Uned 7, Atodiad 1

Y Llew Coch Bwyd Cwrw Staff Prisiau	Y Llew Du Bwyd Cwrw Staff Prisiau	Y Llew Gwyn Bwyd Cwrw Staff Prisiau	Caffi'r Aber Bwyd Coffi Staff Prisiau
Y Chili Coch Bwyd Gwin Staff Prisiau	Y Chili Melyn Bwyd Gwin Staff Prisiau	Y Chili Gwyrdd Bwyd Gwin Staff Prisiau	Bistro Bob Bwyd Gwin Staff Prisiau
Pitsa Bella Bwyd Gwin Staff Prisiau	Bistro Beti Bwyd Gwin Staff Prisiau	Caffi Corelli Bwyd Coffi Staff Prisiau	Caffi'r Cwm Bwyd Coffi Staff Prisiau
Y Clwb Rygbi Bwyd Gwin Staff Prisiau	Y Clwb Golff Bwyd Cwrw Staff Prisiau	Caffi Cwtsh Bwyd Coffi Staff Prisiau	Caffi'r Llan Bwyd Coffi Staff Prisiau

Uned 7, Atodiad 2

Set 1	Set 2
poeth	oer
du	gwyn
hapus	crac/blin
bendigedig	ofnadwy
twym/poeth	oer
da	drwg
sych	gwlyb
mawr	bach

Canllawiau Uned 8

Nod y wers: Adolygu ac ymestyn – sefyllfaoedd siarad ar y ffôn. Iaith newydd: Ga i?, Beth yw'ch enw chi?, mewn/yn.

Ffwythiant: Gwneud ymholiadau, gan gynnwys gofyn am wybodaeth a gwasanaeth.

Hon yw'r wers adolygu gyntaf. Yn hytrach na chychwyn gyda phatrwm sy'n arwain at ei weld ar waith mewn deialog, cychwynnir gyda'r ddeialog er mwyn dod â phatrymau'r unedau blaenorol ynghyd. Bydd gwaith newydd yn codi, a fydd yn cael ei gyflwyno yn dilyn y ddeialog.

Cam 1 – Banc Cwestiynau

Pwy yw/ydy'r tiwtor Cymraeg?

Cam 2 - Adolygu Uned 7

Ar ddechrau pob uned adolygu, ceir gêm yn defnyddio pecyn o gardiau. Dosbarthwch tua 10 cerdyn i bob grŵp o dri. Rhaid iddynt droi'r cardiau un ar y tro. Gellid gofyn i'r dysgwyr baratoi ar gyfer hyn fel gwaith cartref a gwahodd siaradwyr Cymraeg rhugl i'r dosbarth i chwarae'r gêm gyda nhw.

Cam 3 – Deialog 1

Ffonio'r banc - Chwaraewch y deialogau ac ymarfer eu darllen a disodli'r geiriau a danlinellir.

Ga i...? Driliwch y brawddegau yn y blwch ac yna rhowch gerdyn bach ac arno ymadrodd (Atodiad 1). Rhaid ffurfio'r cwestiwn gyda 'Ga i...?' gan grwydro o gwmpas y dosbarth yn gofyn y cwestiwn i bawb. Fel tiwtor, byddwch chi'n cyfarwyddo pawb i ddweud 'Cewch, wrth gwrs' neu 'Na chewch, mae'n ddrwg gen i/mae'n flin gyda fi' – am ryw hanner munud ar y tro.

Cam 4 – Deialog 2

Ffonio'r ysgol - Chwaraewch y ddeialog a'i hymarfer.

Be ydy'ch enw chi?/Beth yw'ch enw chi? – Mae hwn yn gwestiwn sy'n aml yn peri trafferth ac o'r herwydd nid yw'n cael ei gyflwyno yn yr uned gyntaf. Ond mae angen ei ddysgu felly dylid cael digon o ailadrodd ar y cwestiwn. Rhowch gerdyn ac arno enw Cymraeg i bawb. Ceir cardiau enwau yn Uned 5.

Mewn + yn – Driliwch y brawddegau, gan ddefnyddio lluniau o'r gwahanol adeiladau os yn bosib. Ddylai'r blwch cyntaf ddim bod yn anodd gan nad yw'r cysyniad yn un newydd. Fodd bynnag, mae angen sicrhau bod pawb yn deall beth yw union ystyr 'mewn'. Gellir cael pobl i bersonoli ar ddiwedd y drill – gan gynnwys Dw i ddim yn gweithio/Dw i wedi ymddeol.

Ceir lluniau i ddynodi 6 galwedigaeth. Ewch drostyn nhw ac yna rhaid i barau greu brawddeg ar gyfer pob un e.e. Nyrs dw i, dw i'n gweithio mewn ysbyty.

Ceir ymarfer llenwi bylchau i ymarfer y gwahaniaeth rhwng 'mewn' ac 'yn'. Er mwyn atgyfnerthu'r trydydd person, gofynnwch i barau ailysgrifennu'r paragraff gan ddechrau, Bob ydy o/yw e...

Cam 5 - Deialog 3

Chwaraewch y ddeialog gan ofyn i'r dysgwyr wrando am rifau ar y gwrandawriad cyntaf: deg (punt), pedwar (tocyn), saith (o'r gloch). Chwaraewch y ddeialog eto a'i hymarfer. Tra bo'r dosbarth yn ymarfer, ysgrifennwch y ddeialog ar y bwrdd gwyn. Gofynnwch i'r dosbarth ddechrau darllen o'r bwrdd gwyn yn hytrach na'r llyfr. Yna, rhwbiwch allan eiriau ar hap (neu'n benodol gan ddibynnu ar y dosbarth). Parhewch i wneud hyn bob hyn a hyn fel bod y dosbarth yn gorfod cofio mwy a mwy o'r ddeialog.

Fel cam olaf, dylid troi yn ôl at y ddeialog yn y llyfr gan ddisodli'r elfennau a danlinellir.

Cam 6 - Robin Radio

Mae hwn yn gyfle i atgoffa'r dosbarth o ymadroddion Uned 7:

Mae gen i fab
Dim o gwbl
Pen-blwydd Hapus!

Robin Radio 8

Cam 7 - Atebion

Dyma grynodedb o'r atebion sy wedi codi hyd yn hyn. Mae'n bosib drilio'r cwestiynau ac atebion fel dosbarth, ac yna rhannu'r dosbarth yn barau i brofi ei gilydd (gan guddio'r atebion).

Cam 8 - Geirfa

Geirfa Uned 9 a Chymraeg Dosbarth.

Cam 9 - Crynhoi

Uned 8, Atodiad 1

gadael neges	helpu
mynd adre	gofyn cwestiwn
gadael yn gynnar	prynu tocyn
benthyg y car	benthyg llyfr
benthyg deg punt	gwylio ffilm
gweithio o'r tŷ	ffonio ffrind
gwneud paned	clywed y jôc
coginio i ti	dechrau eto

Canllawiau Uned 9 (Gogledd Cymru)

Nod y wers: Dysgu Gwneud (gorffennol cryno)

Ffwythiant: Trafod digwyddiadau yn y gorffennol

Cam 1

Y banc cwestiynau:

Dach/dych chi'n siopa mewn archfarchnad?

Cam 2 - Adolygu uned 8

Rhannwch y dosbarth yn barau a rhowch ddarn 2 geiniog yr un iddyn nhw. Yn gyntaf, gofynnwch i'r parau lunio 3 chwestiwn yn dechrau gyda 'Ga i...?' y gellid eu gofyn i dderbynnnydd wrth ffonio sefydliad. Rhowch ddetholiad ohonynt (tua 6) ar y bwrdd gwyn. Wedyn, gofynnwch i'r dosbarth sut mae ateb y cwestiwn "Ga i siarad â/efo Siân Jones os gwelwch yn dda?" Rhannwch bob pâr yn dderbynnnydd ac yn gwsmer. Mae'r cwsmer yn gofyn y cwestiynau sydd ar y bwrdd gwyn a'r derbynnnydd yn ymateb. Os bydd y derbynnnydd yn cael "pen"(ar y darn dwy geiniog) yna mae'n ateb yn gadarnhaol, ac os mai "cynffon" a deflir yr ateb ydy 'Mae'n ddrwg gen i/Mae'n flin gyda fi ... a rheswm'. Rhaid newid rôl ar ôl mynd trwy'r rhestr.

Cam 3 - Adolygu Uned 5

Dechreuwyd cyflwyno gorffennol cryno 'gwneud' yn Uned 5 felly mae angen atgyfnerthu'r gwaith hwn cyn symud ymlaen. Yn syml iawn, gofynnwch i'r dysgwyr greu eu holiadur eu hun:

Enw   Neithiwr   Ddoe   Dydd Sadwrn   Nos Wener

Rhaid holi 5 person 'Be/beth wnest ti?' neu 'Be/beth wnaethoch chi?' yn ystod y cyfnodau gwahanol.

Cam 4 - Cyflwyno gorffennol 'gwneud'

Trydydd person unigol – Ceir cyfres o ddriliau. Gorau oll oes lluniau neu realia i atgyfnerthu'r driliau, e.e. gellir rhoi gwrthrych i bob aelod o'r dosbarth er mwyn ymarfer y dril cyntaf. Mae driliau Tom a Mari yn dilyn trefn resymegol. Atgoffwch y dysgwyr o'r atebion Do/Naddo wrth ddrilio'r bloc cwestiynau.

Llongau Rhyfel - Rhannwch y dosbarth yn barau. Rhaid i bob partner danlinellu'r geiriau mewn tri o'r blychau. Amcan y gêm yw dyfalu pa flychau a ddewiswyd gan y partner trwy ofyn e.e. 'Wnaeth Dafydd fwyta swper neithiwr?' Mae'r partner yn ateb 'Do' neu 'Naddo' yn unig. Os bydd partner yn dyfalu'n gywir, caiff dro arall.

Person cyntaf a thrydydd person lluosog – Mae'r bloc nesaf yn cyflwyno brawddegau gyda'r fannod. Driliwch nhw a rhowch y rhestr isod ar y bwrdd gwyn:

Y gwaith cartre
Y bwyd
Y gwaith papur
Y llestri
Y te
Y coffi

Rhaid i bob pâr ddewis un a chreu brawddeg, e.e. Gwnaethon ni/Mi wnaethon ni'r gwaith cartre. Mae pawb arall yn y dosbarth yn troi'r frawddeg i'r trydydd person.

Y negyddol - Driliwch y bloc yn y person cyntaf, gan ofyn i bawb bersonoli am ddoe. Bydd dwy egwyddor newydd yn codi yma, sef treigladau meddal ar ddechrau brawddegau negyddol ac dim treigladau yn dilyn 'ddim'. Driliwch y bloc nesaf er mwyn atgyfnerthu 'ni' a 'nhw'.

Gofyn Cwestiwn Agored (Be/Beth...?) – Mae'r dril nesaf yn atgyfnerthu eto. Bydd angen pwysleisio ein bod yn defnyddio'r trydydd person unigol gydag enwau lluosog ac ond yn defnyddio'r trydydd person lluosog gyda'r rhagenw 'nhw'.

Ymarfer - Rhannwch y dosbarth yn barau a rhowch ddau ddîs i bob grŵp – lliw gwahanol os yn bosib. Bydd un dis yn cynrychioli'r rhagenwau a'r llall yn sbarduno'r gweithgareddau gwahanol. Ar y dechrau, rhaid i bawb greu brawddegau cadarnhaol. Ar ôl rhai munudau, newidiwch i frawddegau negyddol. Y tro olaf, gofynnwch am gwestiynau caeedig.

Ymarfer – Rhannwch y dosbarth yn barau newydd i baru'r cwestiwn a'r ateb mwyaf tebygol. Ar ôl y cam hwn, gellir rhoi cynnig ar gofio'r atebion, ac wedyn gofio'r cwestiynau.

Cam 5 – Ynganu

'Wy' yw'r sain dan sylw y tro hwn. Ewch dros y geiriau a restrir gyda'r dysgwyr a rhoi cyfle iddynt ymarfer.

Yna, trowch hwn yn ymarfer geirfa ac ynganu. Ceir rhestr o eiriau Saesneg yn Llyfr y Dysgwr. Rhannwch y dosbarth yn barau i'w dweud yn uchel yn Gymraeg. Mae'r geiriau yn y llinell gyntaf yn cael eu hynganu fel yr enghreifftiau yn y Llyfr, ond mae'r geiriau yn yr ail linell yn wahanol.

Cam 6 – Sgwrs

Sgwrs 1 - Chwaraewch y sgwrs i'r dosbarth. Wrth wrando'r tro cyntaf, rhaid cyfrif faint o weithiau a glywant 'Mi wnes i/gwnes i'. Yr ateb yw 4. Gofynnwch i bob pâr geisio cofio o leiaf un o'r brawddegau gyda 'mi wnes i/gwnes i'.

Yr ail dro, rhaid gofyn am eiriau gofyn cwestiwn a'u nodi (Be/beth, Pam, Sut, Pryd). Does dim angen cofio'r cwestiwn ei hun.

Ar ôl y trydydd gwrandawriad, rhaid ateb y cwestiynau isod:

Be wnaeth Sam neithiwr?	Beth wnaeth Sam neithiwr?
Pwy wnaeth o weld?	Pwy wnaeth e weld?
Sut wnaeth o ddôwad adre?	Sut gwnaeth e ddod adre?
Pryd wnaeth o ddôwad adre?	Pryd gwnaeth e ddod adre?

Rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer darllen.

Sgwrs 2 – Chwaraewch y sgwrs a rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer. Gofynnwch i bawb ddweud sut defnyddion nhw'r Gymraeg yn ystod yr wythnos flaenorol.

Cam 9 – Robin Radio.

Cyfle i fynd yn ôl at ymadroddion Uned 8 i atgyfnerthu'r amser presennol:

Dw i yma ers wyth o'r gloch – parau i ddisodli wyth o'r gloch
 Dw i'n mynd i alw mewn/Dw i'n mynd i gael tacsï – pawb i ddweud beth byddan nhw'n ei wneud ar ôl y dosbarth

Robin Radio Uned 9

Cam 10 - Geirfa

Geirfa Uned 10 a Chymraeg Dosbarth.

Cam 11 – Crynhoi

Canllawiau Uned 9 (De Cymru)

Nod y wers: Dysgu Gwneud (gorffennol cryno) a berfau cryno eraill, e.e. prynu

Ffwythiant: Trafod digwyddiadau yn y gorffennol

Cam 1

Y banc cwestiynau:

Dach/dych chi'n siopa mewn archfarchnad?

Cam 2 - Adolygu uned 8

Rhannwch y dosbarth yn barau a rhowch ddarn 2 geiniog yr un iddyn nhw. Yn gyntaf, gofynnwch i'r parau lunio 3 chwestiwn yn dechrau gyda 'Ga i...?' y gellid eu gofyn i dderbynnnydd wrth ffonio sefydliad. Rhowch ddetholiad ohonynt (tua 6) ar y bwrdd gwyn. Wedyn, gofynnwch i'r dosbarth sut mae ateb y cwestiwn "Ga i siarad â/efo Siân Jones os gwelwch yn dda?" Rhannwch bob pâr yn dderbynnnydd ac yn gwsmer. Mae'r cwsmer yn gofyn y cwestiynau sydd ar y bwrdd gwyn a'r derbynnnydd yn ymateb. Os bydd y derbynnnydd yn cael "pen"(ar y darn dwy geiniog) yna mae'n ateb yn gadarnhaol, ac os mai "cynffon" a deflir yr ateb ydy 'Mae'n ddrwg gen i/Mae'n flin gyda fi ... a rheswm'. Rhaid newid rôl ar ôl mynd trwy'r rhestr.

Cam 3 - Adolygu Uned 5

Dechreuwyd cyflwyno gorffennol cryno 'gwneud' yn Uned 5 felly mae angen atgyfnerthu'r gwaith hwn cyn symud ymlaen. Yn syml iawn, gofynnwch i'r dysgwyr greu eu holiadur eu hun:

Enw   Neithiwr   Ddoe   Dydd Sadwrn   Nos Wener

Rhaid holi 5 person 'Be/beth wnest ti?' neu 'Be/beth wnaethoch chi?' yn ystod y cyfnodau gwahanol.

Cam 4 - Cyflwyno gorffennol 'gwneud'

Trydydd person unigol – Ceir cyfres o ddriliau. Gorau oll oes lluniau neu realia i atgyfnerthu'r driliau, e.e. gellir rhoi gwrthrych i bob aelod o'r dosbarth er mwyn ymarfer y dril cyntaf.

Cwestiynau – Driliwch y cwestiynau'n fanwl. Hwn fydd y tro cyntaf i'r dysgwyr ddod ar draws terfyniad y trydydd person lluosog.

Ni a nhw – Driliwch y brawddegau ac yna gofynnwch i barau edrych ar y rhestr yn y llyfr. Rhaid iddynt holi ei gilydd, 'Beth wnaethoch chi ddoe?' ac yna 'Beth wnaethoch chi wedyn?' (heb gyfeirio at yr amser), gan ymateb gyda'r person cyntaf lluosog – Gwnaethon ni... Gellir wedyn ailadrodd y gweithgaredd gan newid y cwestiwn i 'Beth wnaethon nhw?' Gellir hefyd atgyfnerthu'r personau eraill.

Cam 5 – Cyflwyno ffurfiau cryno berfau rheolaidd

Person cyntaf unigol - Ceir 4 esiampl o berson cyntaf berfau rheolaidd o fewn pedwar categori: gollwng y llafariad olaf pan fo un llafariad yn unig, gollwng yr o pan fo io yn y bôn, ychwanegu terfyniad ar y berfenw, gollwng y terfyniad 'ed' (gan gynnwys gweld). Ewch drostynt i ddangos egwyddor berfau cryno ac yna driliwch y brawddegau. Mae'r holiadur yr un peth â'r holiadur a awgrymir ar gyfer adolygu Uned 5. Y tro hwn, anogwch y dysgwyr i ddefnyddio ffurfiau cryno.

Ail berson unigol – Unwaith eto, ceir 16 esiampl o gwestiwn uniongyrchol. Driliwch y cwestiynau a rhannwch y dosbarth yn barau i chwarae 'llongau rhyfel'. Rhaid i bob partner danlinellu'r geiriau mewn tri o'r blychau. Amcan y gêm yw dyfalu pa flychau a ddewiswyd gan y partner trwy ofyn e.e. 'Fwytaist ti swper neithiwr?' Mae'r partner yn ateb 'Do' neu 'Naddo' yn unig. Os bydd partner yn dyfalu'n gywir, caiff dro arall.

Trydydd person unigol – Defnyddir yr un 16 berf i roi enghreifftiau o'r trydydd person unigol. Driliwch y brawddegau. Trowch yn ôl at yr holiadur a gofynnwch i'r dysgwyr adrodd yn ôl am aelodau eraill o'r dosbarth. Os oes angen mwy o ymarfer, gellid aildefnyddio'r grid llongau rhyfel – gyda phartner newydd.

Person cyntaf a thrydydd person lluosog – Atgoffwch y dysgwyr o'r ffurfiau 'gwnaethon ni' a 'gwnaethon nhw' a driliwch y brawddegau. Yna, gofynnwch i barau baru ateb a chwestiwn rhesymegol – mae pob math o gyfuniadau yn bosib. Gellir cael y parau i geisio cofio'r atebion, a'r cwestiynau, fel cam olaf.

Ail berson lluosog – Atgoffwch y dysgwyr o'r ffurf 'gwnaethoch chi'. Driliwch y brawddegau gan ofyn i'r dysgwyr gofio'r cwestiynau a'u gofyn i chi. Gellir wedyn ailedrych ar y grid 'llongau rhyfel' gan unwaith eto ofyn i'r dysgwyr ofyn y cwestiynau yn y grid i chi.

Y negyddol - Driliwch y bloc gan ofyn i bawb ddewis un frawddeg berthnasol iddyn nhw. Ceir egwyddor newydd yma, sef treigladd meddal ar ddechrau brawddegau negyddol. Ni ddylid cyfeirio at y treigladd llaes yma, bydd yn codi yn Uned 11.

Ymarfer - Rhannwch y dosbarth yn barau a rhowch ddau ddis i bob grŵp – lliw gwahanol os yn bosib. Bydd un dis yn cynrychioli'r rhagenwau a'r llall yn sbarduno'r gweithgareddau gwahanol. Ar y dechrau, rhaid i bawb greu brawddegau cadarnhaol. Ar ôl rhai munudau, newidiwch i frawddegau negyddol.

Cam 5 – Ynganu

'Wy' yw'r sain dan sylw y tro hwn. Ewch dros y geiriau a restrir gyda'r dysgwyr a rhoi cyfle iddynt ymarfer.

Yna, trowch hwn yn ymarfer geirfa ac ynganu. Ceir rhestr o eiriau Saesneg yn Llyfr y Dysgwr. Rhannwch y dosbarth yn barau i'w dweud yn uchel yn Gymraeg. Mae'r geiriau yn y llinell gyntaf yn cael eu hynganu fel yr enghreifftiau yn y Llyfr, ond mae'r geiriau yn yr ail linell yn wahanol.

Cam 6 – Sgwrs

Sgwrs 1 - Chwaraewch y sgwrs i'r dosbarth. Wrth wrando'r tro cyntaf, rhaid nodi'r amser a glywir – pedwar o'r gloch a phump o'r gloch.

Yr ail dro, rhaid cofio/nodi dau gwestiwn y fam – Beth wnest ti neithiwr? Ble aethoch chi?

Ar ôl y trydydd gwrandawriad, rhaid ateb y cwestiynau isod:

Sut mae Sam yn edrych?
 Pryd gadawodd e'r clwb?
 Beth brynodd e?
 Pryd cyrhaeddodd e adre?

Rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer darllen.

Sgwrs 2 – Chwaraewch y sgwrs a rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer. Gofynnwch i bawb ddweud sut defnyddion nhw'r Gymraeg yn ystod yr wythnos flaenorol.

Cam 9 – Robin Radio.

Cyfle i fynd yn ôl at ymadroddion Uned 8 i atgyfnerthu'r amser presennol:

Dw i yma ers wyth o'r gloch – parau i ddisodli wyth o'r gloch
 Dw i'n mynd i alw mewn/Dw i'n mynd i gael tacsï – pawb i ddweud beth byddan nhw'n ei wneud ar ôl y dosbarth

Robin Radio Uned 9

Cam 10 - Geirfa

Geirfa Uned 10 a Chymraeg Dosbarth .

Cam 11 – Crynhoi

Canllawiau Uned 10

Nod y wers: Dysgu Mynd (gorffennol cryno)

Ffwythiant: Siarad am ddigwyddiadau yn y gorffennol

Cam 1 – Banc Cwestiynau

Cwestiynau i'w hychwanegu:

Be/beth wnaethoch chi ddoe?

Be/beth wnaethoch chi neithiwr?

Be/beth wnaethoch chi dydd Sadwrn?

Cam 2 - Adolygu Uned 9

Dylai'r dysgwyr fod wedi anfon paragraff atoch yn disgrifio eu penwythnos. Rhowch y paragraff ar sleid Powerpoint neu ar y bwrdd gwyn gyda bylchau. Rhaid i aelodau'r dosbarth ddyfalu beth sy'n mynd yn y bylchau a gall y person a luniodd y paragraff ddweud a ydyn nhw'n gywir neu'n anghywir. Gellir troi'r paragraff/au i'r trydydd person. Os na fydd neb wedi anfon paragraff, gellir gwneud y gweithgaredd isod.

Gofynnwch i bawb yn y dosbarth greu grid holiadur syml ar ddarn o bapur, fel yr isod:

Enw	Ddoe	Neithiwr	Dydd Sadwrn	Dydd Sul

Gellir newid y cyfnodau amser fel eu bod yn addas ar gyfer y dosbarth. Rhaid gofyn y cwestiwn 'Be/beth wnaethoch chi/wnest ti.....?' i o leiaf 5 o bobl. Yr hyn sy'n wahanol i Uned 9 yw y gellir cynnal sesiwn adrodd yn ôl er mwyn ymarfer y trydydd person.

Cam 3 – Adolygu Uned 5

Cyflwynwyd Es i, Est ti, Aethoch chi yn Uned 5. Defnyddiwch yr holiadur yn Llyfr y Dysgwr i ymarfer y cwestiynau. Mae croeso i bobl ateb 'Gwnes/Mi wnes i aros yn y tŷ' hefyd.

Cam 4 – Cyflwyno gorffennol cryno mynd

Trydydd person unigol - Yn gyntaf, atgoffwch y dysgwyr o'r ffurf 'gwnaeth'. Driliwch y brawddegau yn y blwch, gan ddefnyddio lluniau os yn bosib. Gofynnwch i bawb edrych ar eu holiadur yn Llyfr y Dysgwr a dewis un frawddeg i ddweud wrth y dosbarth am eu partner. Wedyn, gofynnwch i'r dosbarth symud i newid partner er mwyn iddyn nhw holi ei gilydd am wythnos eu partner blaenorol (heb ysgrifennu).

Yna rhwch gerdyn i bawb ac arno un o'r lleoliadau yn yr holiadur nesaf yn Llyfr y Dysgwr wedi'i ysgrifennu arno (Atodiad 1). Os oes llai na 15 yn y dosbarth, ni fydd pob lleoliad yn cael ei gofnodi. Cofiwch gymryd rhan os bydd odrif. Os oes mwy na 15, rhaid i rai dysgwyr gael yr un cerdyn. Pan fydd pawb wedi siarad â'i gilydd yn gofyn y cwestiwn 'Lle/Ble est ti ddoe?', gofynnwch iddyn nhw sefyll mewn cylch. Gofynnwch i'r person ar eich chwith "Lle/Ble aeth X?", a phan mae wedi ateb, mae'n gofyn cwestiwn i'r person ar ei chwith nes bod pawb wedi gofyn ac ateb y cwestiwn.

Person cyntaf lluosog - Eto, atgoffwch y dysgwyr o'r ffurf 'gwnaethon'. Driliwch y bloc ac yna trowch ar y deialogau byrion sy'n atgyfnerthu'r dril. Rhaid i'r parau ddarllen dros y deialogau nifer o weithiau gan ddisodli'r enw lle bob tro ond gan roi ateb sy'n cyd-fynd â'r rheswm dros fynd i'r lle hwnnw. Dylid eu hannog i beidio â dibynnu ar y sgript wrth fynd ymlaen.

Negyddol – Driliwch y bloc er mwyn cyflwyno cysyniad y negyddol a'r trydydd person lluosog.

Ymarfer – Dysgwch y tymhorau. Er mwyn ymarfer, rhannwch y dosbarth yn bedair ardal – un i gynrychioli pob tymor. Yn gyntaf, gellir gofyn i bobl fynd i ardal eu hoff dymor a chreu brawddegau 'Dw i'n hoffi XX'. Wedyn, galwch enw mis (yn ddwyieithog) a rhaid mynd i'r ardal briodol yn yr ystafell, gan ddweud enw'r tymor wrth fynd yna.

Grid – Gofynnwch i bawb edrych ar y grid yn Llyfr y Dysgwr ac ysgrifennu brawddeg gydag un elfen o bob colofn, e.e. Aeth Dafydd i Lundain ar y beic neithiwr. Amcan y gweithgaredd yw dyfalu beth yw brawddeg eich partner, fesul colofn, e.e.

Aeth Siân?	Naddo
Est ti?	Naddo
Aeth y plant?	Naddo
Aeth Dafydd?	Do
Aeth Dafydd i Sbaen?	Naddo
Aeth Dafydd i Lundain?	Do

Gellir dechrau eto os bydd parau'n gorffen yn gyflym.

Cam 5 - Ynganu

Geiriau sy'n gorffen â'r llafariad 'o' sy'n cael y sylw y tro hwn.

Cam 6 – Sgwrs

Sgwrs 1 - Chwaraewch y sgwrs i'r dosbarth. Ar ôl y gwrandawriad cyntaf, gofynnwch i barau drafod ble aeth Eryl a gyda phwy. Yna gofynnwch i'r dosbarth, mewn parau, roi'r ddeialog mewn trefn (Atodiad 2). Y cam olaf fydd ymarfer darllen y ddeialog. Mae'r treigladd trwynol yn codi am y tro hwn yn y ddeialog hon. Gofynnwch i ddysgwyr dderbyn yr ymadrodd am y tro gan ddweud y bydd yn cael ei gyflwyno yn Uned 14.

Sgwrs 2 – Wrth wrando, gofynnwch i'r dosbarth faint o weithiau maen nhw'n clywed y gair 'ddim' – 7. Chwaraewch y sgwrs eto ac yna rhannwch y dosbarth yn barau i geisio cofio o leiaf un o'r brawddegau negyddol. Rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer.

Cam 7 – Robin Radio

Atgoffwch y dosbarth o'r ymadroddion yn Uned 9:

Diolch byth

Mae'n gas gen i/gyda fi – Gofynnwch i bawb am frawddeg yn nodi rhywbeth maen nhw'n ei gasáu – diod, bwyd neu weithgaredd. Modelwch yn gyntaf i ddangos y treigladd meddal.

Hwyl ar y cerdded – Rhannwch y dosbarth yn barau i feddwl am 2 ferfenw yn lle cerdded (e.e. garddio, seiclo, rhedeg, nofio, dawnsio, siopa)

Robin Radio Uned 10

Cam 11 - Geirfa

Geirfa Uned 11 a Chymraeg Dosbarth .

Cam 12 – Crynhoi

Uned 10, Atodiad 1

i'r sinema	i'r siop
i'r gêm bêl-droed	i'r dosbarth Cymraeg
i'r cyfarfod	i'r gwaith
i'r swyddfa	i'r dre
i'r dafarn	i'r ysbyty
i'r parti	i'r gêm rygbi
i'r ganolfan hamdden	i'r clwb nos
i'r pwll nofio	

Uned 10 (Y Gogledd)

Ceri: Pen-blwydd Hapus Eryl!

Eryl: Diolch.

Ceri: Lle est ti dros y penwythnos ta?

Eryl: Mi es i i'r tŷ bwyta newydd ym Mangor nos Sadwrn.

Ceri: Neis iawn! Efo pwy est ti?

Eryl: Mi es i efo Jo a Chris.

Ceri: Aethoch chi i rywle wedyn?

Eryl: Do, mi aethon ni i'r sinema. Ond aethon ni ddim i mewn.

Ceri: Pam?

Eryl: Mae Chris yn mynd i weld pob ffilm newydd yn syth. Felly mi aethon ni adre yn gynnar.

Ceri: Bechod!

Uned 10 (Y De)

Ceri: Pen-blwydd Hapus Eryl!

Eryl: Diolch.

Ceri: Ble est ti dros y penwythnos 'te?

Eryl: Es i i'r tŷ bwyta newydd ym Mhorthcawl nos Sadwrn.

Ceri: Neis iawn! Gyda phwy est ti?

Eryl: Es i gyda Jo a Chris.

Ceri: Aethoch chi i rywle wedyn?

Eryl: Do, aethon ni i'r sinema. Ond aethon ni ddim i mewn.

Ceri: Pam?

Eryl: Mae Chris yn mynd i weld pob ffilm newydd yn syth. Felly aethon ni adre yn gynnar.

Ceri: Dyna drueni!

Canllawiau Uned 11

Nod y wers: Dysgu Cael (gorffennol cryno)

Ffwythiant: Disgrifio beth gafwyd yn y gorffennol

Cam 1 - Y banc cwestiynau:

Lle/ble aethoch chi ddoe?

Lle/ble aethoch chi neithiwr?

Lle/ble aethoch chi ar wyliau llynedd?

Pryd aethoch chi ar wyliau llynedd?

Cam 2 - Adolygu Uned 10

Ysgrifennwch bedair colofn ar y bwrdd gwyn: Lle?/Ble? Sut? Pryd? Efo pwy?/Gyda phwy?

Rhowch gerdyn post i bawb a phawb i grwydro gan ofyn i bawb – Lle/ble est ti ar wyliau? Rhaid ateb yn unol â'r cerdyn post ac yna creu ateb dychmygol ar gyfer y tri chwestiwn dilynol – gan ddilyn y colofnau ar y bwrdd gwyn. (Rhaid mynd yng nghwmni rhywun!)

Dylai'r dysgwyr gadw'r un cerdyn post am rai munudau ac yna cyfnewid cerdyn gyda phob partner newydd er mwyn amrywio'r atebion. Hefyd, tua hanner ffordd trwy'r gweithgaredd, stopiwch y dosbarth a gofyn iddyn nhw newid i Lle aethoch chi?

Cam 3 - Cyflwyno gorffennol cryno 'cael'

Person cyntaf - Atgoffwch y dosbarth o 'Mi wnes i/gwnes i' ac 'Mi es i/es i' a chyflwyno 'Mi ges i/Ces i'. Driliwch y brawddegau yn y blwch. Rhowch gerdyn/gwrthrych i bawb (bwydydd) gan ofyn iddynt greu brawddegau 'Mi ges i/Ces i X'. Rhaid cael pawb ar eu traed yn crwydro - dylid cadw'r un gwrthrych i ddechrau, ac yna dechrau cyfnewid bob tro. Gofynnwch i bawb bersonoli.

Cwestiynau ail berson - Driliwch y cwestiynau a throwch at yr holiadur yn Llyfr y Dysgwr. Rhaid i bawb gwblhau'r golofn gyntaf ac yna holi dau berson arall. Driliwch y cwestiynau caeedig. Rhowch wrthrych (bwyd neu ddiod) i bawb a rhaid holi pawb 'Gaethoch chi/Gawsoch chi XXX ddoe?' Ar y diwedd, pawb i sefyll mewn cylch a chuddio eu gwrthrych y tu ôl i'r cefn. Rhaid i bawb ddyfalu beth yw'r gwrthrych trwy ofyn y cwestiwn, 'Gaethoch chi/Gawsoch chi XXX ddoe?'

Trydydd person unigol - Symudwch at y trydydd person trwy ddrilio'r brawddegau yn y blwch. Eto, dangoswch i'r dysgwyr eu bod yn dilyn yr un patrwm â gorffennol cryno 'gwneud' a 'mynd'. Gellid pasio bag o wrthrychau o gwmpas eto a chael y dysgwyr i greu brawddeg wrth i un person dynnu gwrthrych o'r bag, e.e. Mi gaeth/Cafodd Sam X. Gellid ei wneud yr ail dro trwy ychwanegu 'Mi aeth Sam i'r siop' yn gyntaf. Ceir gweithgaredd cardiau i barau yn Llyfr y Dysgwr. Rhowch un siwt gyfan

o gardiau (e.e. y calonnau i gyd) i bâr gan eu rhoi ben i waered. Rhaid troi'r cerdyn cyntaf a gofyn cwestiwn gan ddefnyddio'r enw sy'n cyfateb yn y grid, e.e. 9 o galonnau = Be gaeth Paul/Beth gafodd Paul? Mae'r partner yn ateb trwy nodi bwyd a diod, yn unol â'r grid.

Person cyntaf a thrydydd person lluosog – Driliwch y brawddegau. Nodwch y 6 gair isod ar y bwrdd gwyn:

Post
Ebst
Tecst
Llythyr
Siec
Papur newydd

Mae pob pâr yn dewis un ac yn creu brawddeg 'Mi gaethon ni/Cawson ni XXX'. Mae pawb arall yn troi'r frawddeg i'r trydydd person.

Y negyddol - Ceir un bloc o frawddegau i ymarfer y person cyntaf. Yma, ceir y treigladau laes am y tro cyntaf yn y negyddol. Gofynnwch i bawb ddewis brawddeg sy'n berthnasol iddyn nhw a gellid cael pawb ar eu traed yn ymarfer gyda gwrthrychau eto.

Ymarfer - Trowch at y sgysiau byrion yn Llyfr y Dysgwr. Rhannwch y dosbarth yn grwpiau o 3. Ymarfer darllen gan atgyfnerthu gorffennol cryno 'cael' a geir yma. Er mwyn modelu, dylid dewis dau aelod o'r dosbarth sy'n ynganu'n dda i ddarllen y ddeialog gyntaf gyda chi. Ar ôl ymarfer, ceir lle yn y Llyfr i'r grwpiau greu eu deialog eu hunain. Ceisiwch wirio'r rhain cyn gofyn i'r grwpiau eu darllen o flaen y dosbarth.

Adolygu pob person – Darllenwch dros y brawddegau yn y blwch fel brawddegau enghreifftiol. Yna, rhannwch y dosbarth yn barau gan roi dis a chardiau i bob pâr. Rhaid creu brawddeg gyda'r rhif ar y dis (yn cyfateb i'r person yn y blwch) ond rhaid newid y lleoliad trwy droi un o'r cardiau. (Y lleoliadau ar y cardiau yw llyfrgell, siop ffrwythau, swyddfa bost, caffi, Canolfan Gwaith, garej.)

Adolygu pob person – Rhannwch y dosbarth yn barau newydd gan roi dis i bob pâr. Rhaid taflu'r dis a chreu dwy frawddeg gorffennol cryno ('mynd' a 'cael') gyda'r person yn cyfateb i'r rhif ar y dis. Mae hwn yn debyg iawn i'r gweithgaredd uchod ond ni fyddant yn gweld unrhyw frawddegau cyflawn fel sbardunau y tro hwn.

Cam 4 – Ynganu

Canolbwyntir yma ar y llythyren 'r'. Darllenwch dros y geiriau ac yna rhwch gerdyn ac arno un o'r geiriau i bawb (Atodiad 1). Bydd angen rhoi'r un gair i fwy nag un person os bydd mwy nag 16 yn dosbarth. Rhaid cael pawb mewn cylch yn pasio'r geiriau i'w gilydd, gan eu dweud bob tro wrth gwrs. Mae modd pasio nifer o gardiau ar yr un pryd.

Cam 5 - Sgwrs

Sgwrs 1 – Chwaraewch y sgwrs i'r dosbarth. Rhaid ateb y tri chwestiwn isod:

Ar ôl gwrando unwaith:
Ble/lle aeth Ceri?

Ar ôl yr ail wrandawriad:
Beth gafodd Ceri yn y siop?/Be gaeth Ceri yn y siop?

Ar ôl y trydydd gwrandawriad:
Beth gafodd Ceri gan y banc?/Be gaeth Ceri gan y banc?

Ymarfer darllen.

Sgwrs 2 – Wrth wrando'r tro cyntaf, dylid gwneud nodyn o'r bwydydd a diodydd – uwd, cawl, sglodion, pwddin, salad, dŵr, cacen. Gellid eu nodi ar y bwrdd gwyn wrth i'r dysgwyr eu galw allan a'u cael i'w rhoi mewn brawddegau. Chwaraewch y sgwrs eto ac yna ymarfer darllen.

Cam 6 - Robin Radio

Ymadroddion Uned 10:

Peidiwch â gwario
Peidiwch â phoeni

Rhannwch y dosbarth yn barau i ddisodli'r berfenwau – rhaid meddwl am o leiaf 5 enghraifft arall. Mae'n bosib y bydd y treigladau llaes yn codi yma ond ni ddylid ei orbwysleisio. Fodd bynnag, mae yma gyd-destun ar gyfer ei gyflwyno yn sgil dysgu 'Ches i ddim...!'

Robin Radio Uned 11.

Cam 7 - Geirfa

Geirfa Uned 12 a Chymraeg Dosbarth .

Cam 8 - Crynhoi

Gweithgaredd Ychwanegol

Cyfuno gorffennol 'mynd' a 'chael'

Dywedwch, "Mi es i i'r siop ddoe. Mi ges i reis", gan dynnu reis allan o fag siopa. Bydd y dysgwyr yn pasio'r bag i'w gilydd gan dynnu gwrthrych allan i greu brawddeg yn cyfuno gorffennol cryno 'mynd' a 'chael'.

Gêm ddyfalu

Rhowch y tabl isod ar y bwrdd gwyn neu ar sleid PowerPoint gan sicrhau bod yr enwogion yn gyfredol:

	Cerdyn	Cig	Papur Newydd	Petrol	Stamp	Bara
Ryan Giggs		x	x	x	x	x
Leigh Halfpenny	x	x		x	x	x
Tom Jones	x	x	x	x	x	
Cerys Matthews	x	x	x	x		x
Charlotte Church	x		x	x	x	x
Jane Jones	x	x	x		x	x

Dywedwch y frawddeg ganlynol:

Ddoe ces i/mi ges i gig, papur newydd, petrol, stamp a bara ond ches i ddim cerdyn. Pwy dw i? (Ryan Giggs)

Rhannwch y dosbarth yn barau i roi'r gweithgaredd ar waith.

Uned 11, Atodiad 1

storm	stormus
araf	arall
car	cariad
cerdded	cario
gŵr	gwraig
dosbarth	person
gair	geiriau
sgwrs	siarad

Canllawiau Uned 12

Nod y wers: Dysgu meddiant (Mae gen i XX/Mae XX gyda fi)

Ffwythiant: Mynegi meddiant

Cam 1 – Banc Cwestiynau

Be gaethoch chi i fwyta ddoe?/Beth gawsoch chi i fwyta ddoe?

Be gaethoch chi i yfed bore 'ma?/Beth gawsoch chi i yfed bore 'ma?

Be gaethoch chi i frecwast heddiw?/Beth gawsoch chi i frecwast heddiw?

Be gaethoch chi o'r siop ddoe?/Beth gawsoch chi o'r siop ddoe?

Cam 2 - Adolygu uned 11

Crëwch 3 rhestr siopa gan ddefnyddio enwau siopau lleol. Ceir enghraifft yn seiliedig ar Yr Wyddgrug isod.

siop	cael
Smiths	papur newydd
Siop y Siswrn	llyfr Cymraeg
Vaughan Davies	siwt
The Bookshop	nofel
Swyddfa'r Post	stamp
Lidl	ffrwythau
Aldi	llysiau

siop	cael
Smiths	map
Siop y Siswrn	cerdyn Cymraeg
Vaughan Davies	siwt
The Bookshop	llyfr gwyliau
Swyddfa'r Post	stamp
Tesco	llysiau
Lidl	ffrwythau

siop	cael
Smiths	map
Siop y Siswrn	cerdyn Cymraeg
Vaughan Davies	siwt
The Bookshop	llyfr gwyliau
Swyddfa'r Post	Ewros
Aldi	ffrwythau
Tesco	llysiau

Rhowch restr i bawb. Rhaid i'r dosbarth grwydro yn gofyn i'w gilydd "Lle/ble est ti i siopa?" a "Be/beth gest ti?" Modelwch drwy gael y dosbarth i ofyn i chi:

Lle est ti i siopa? Mi es i i Smiths. Be gest ti? Mi ges i bapur newydd.
Ble est ti i siopa? Es i i Smiths. Beth gest ti? Ces i bapur newydd.

Wrth i'r dosbarth ganfod pobl a chanddynt yr un rhestr, rhaid iddynt fynd o gwmpas fel pâr neu fwy a dweud "Mi aethon ni/Aethon ni i X. Mi gaethon n/Cawson ni X". Wrth holi mwy nag un person, bydd yn rhaid sicrhau hefyd bod y dysgwyr yn gofyn, 'Lle/ble aethoch chi?' a 'Be gaethoch chi/Beth gawsoch chi?'

Cam 3 – Cyflwyno meddiant

Mae gen i X/Mae X gyda fi - Mae hwn yn batrwm pwysig i'w gyflwyno'n drylwyr gan ei fod mor wahanol i'r Saesneg ac yn gallu arwain at gamgymeriadau yn y dyfodol os nad yw'r gwaith yn cael ei wneud yn drylwyr. Defnyddiwch wrthrychau i gyflwyno'r patrwm gan ddangos yr hyn sy gyda chi e.e. ffeil, het, radio, sgarff.

Gogledd - Os oes digon o wrthrychau nad ydynt yn treiglo i allu rhoi un i bawb (bydd gan bobl yn y dosbarth ffeil, ffôn, sbectol ac ati), cael pawb ar eu traed yn crwydro yn dweud wrth ei gilydd beth sydd ganddynt – gan gadw at yr un gwrthrych i ddechrau ac yna'n ei gyfnwid gyda phob partner newydd. Yna, bydd yn rhaid cyflwyno'r patrwm eto - y tro hwn gyda gwrthrychau sy'n treiglo. Gellid atgoffa'r dysgwyr o'r treiglad meddal yn gyflym yng nghyd-destun enwau llefydd cyn cychwyn.

De – Gan nad oes angen cael hyd i eiriau nad ydynt yn treiglo, dylai fod yn hawdd canfod gwrthrych i'w roi i bawb ar gyfer cael pawb yn crwydro er mwyn atgyfnerthu'r patrwm.

Sgen ti X/Oes X gyda ti? - Ar ôl drilio, gellir codi'r gwahanol wrthrychau i'r dysgwyr gael gofyn y cwestiwn i chi. Atebwch 'Oes'. Yna, gofynnwch am gwestiynau eraill (e.e. am fêc eich car – Oes Mini gyda chi?) ac atebwch yn wir. Dim ond 'oes' a 'nac oes' sydd angen yma. Trowch at Lyfr y Dysgwyr a cheir holiadur i bawb holi 5 aelod o'r dosbarth gan ymarfer y cwestiwn, 'Oes ..... gyda ti/Sgen ti ..... ?'

Sgen i ddim X/Does dim X gyda fi - Cyd-destun anifeiliaid a geir yn y dril. Mae hwn yn gyfle i bersonoli'n syth. Ceir ymarfer casglu cardiau yn Atodiad 1. Y nod yw casglu set o 4 cerdyn sydd yr un peth e.e. 4 'cath' Cymysgwch y cardiau'n dda a'u dosbarthu ymhlith aelodau'r dosbarth. Rhaid crwydro gan holi, e.e. 'Sgen ti gath/Oes cath gyda ti?' Mae'r partner naill ai'n dweud 'Nac oes, mae'n ddrwg gen i/flin gyda fi, does dim cath gyda fi/Nac oes, mae'n ddrwg gen i, sgen i ddim cath', neu'n trosglwyddo un cerdyn gan ddweud 'Oes, mae cath gyda fi/Oes, mae gen i gath'. Does dim rhaid trosglwyddo mwy nag un cerdyn ar y tro. Dylid symud ymlaen at berson newydd ar ôl gofyn un cwestiwn, ond bydd angen siarad â phawb sawl gwaith cyn cwblhau'r gweithgaredd. Gellir ailddosbarthu cardiau wrth i bobl gasglu setiau cyflawn.

Mae gan Bethan X/Mae X gyda Bethan - Cyflwynir aelodau o'r teulu o fewn cyd-destun y trydydd person, gan gadw at 'plant, partner, brawd, chwaer'. Ar ôl drilio, ceir gweithgaredd dis. Rhwng ddis i bob pâr a phenderfynwch ar enw'r person y byddwch yn siarad amdano/amdani, e.e. Gwen. Mae modd newid yr enw yn ystod y gêm. Rhaid taflu'r dis a chreu brawddeg gan ddefnyddio'r enw y penderfynwyd arno a'r blwch sy'n cyfateb yn y grid yn llyfr y dysgwr, e.e. Rhif 3 – Mae gan Gwen blant.

Sgan Tomos X/Oes X gyda Tomos? Driliwch y bloc. Gofynnwch i bobl edrych yn ôl ar y grid 'teledu, camera, ffôn, sbectol, cyfrifiadur, geiriadur' a gofynnwch gwestiynau yn y trydydd person. Rhannwch y dosbarth yn barau i holi ei gilydd am aelodau eraill yn y dosbarth.

Sgan Tomos ddim X/Does dim X gyda Tomos - Ar ôl drilio'r brawddegau yn y blwch, rhwch wrthrych i bawb. Sefwch mewn cylch. Y tro cyntaf, rhaid i bawb greu brawddeg gadarnhaol, e.e. Mae gan Tom gar/Mar car gyda Tom. Yna, gofynnwch i bawb roi eu gwrthrych ar y llawr a bydd pawb yn creu brawddegau negyddol, e.e. Sgan Tom ddim car rŵan/Does dim car gyda Tom nawr. Trowch at y grid yn Llyfr y Dysgwyr. Gweithgaredd i barau yw hwn. Rhannwch y parau'n Bartner A a Phartner B. Mae'r parau wedyn yn holi ei gilydd, e.e. Oes teulu gyda Tomos/Sgan Tomos deulu? Oes, mae teulu gyda Tomos/Oes mae gan Tomos deulu, neu Nac oes, does dim teulu gyda Tomos/Sgan Tomos ddim teulu.

Mae gynno fo X/Mae X gyda fe Dril mecanyddol a geir yma gyda dau beth newydd yn y gogledd – gynno fo a defnyddio'r lluosog ar ôl rhif, ynghyd â'r arddodiad 'o'. Driliwch yn drylwyr.

Mae gynni hi/Mae X gyda hi – Dril arall

Ymarfer – Parau i edrych ar luniau o oedolion gyda phlant a chynhyrchu brawddeg gan ddefnyddio'r rhagenw priodol.

Sgynno fo/Sgynni hi ddim X / Does dim X gyda fe/hi – Driliwch y bloc. Gofynnwch i'r dosbarth alw allan wrthrychau all fod yn eiddo i bobl, e.e. car, teledu, ffôn. Gofynnwch i bawb, fesul un, greu brawddeg negyddol, e.e. Sgen i ddim car/Does dim car gyda fi. Mae gweddill y dosbarth wedyn yn cynhyrchu'r frawddeg eto, yn y trydydd person.

Sgynnon ni/Sgynnyn nhw ddim X / Does dim X gyda ni/nhw - Driliwch y bloc cadarnhaol. Defnyddir cyd-destun gweithle yn y dril ond gellir defnyddio'r un gwrthrychau a ddefnyddiwyd i gyflwyno'r person cyntaf er mwyn ymarfer a chael pawb ar eu traed yn crwydro. Yna, driliwch y bloc negyddol. Rhwch y chwe gair isod ar y bwrdd:

Cyfarfod
Apwyntiad
Syniad
Problem
Swyddfa
Pres/Arian

Rhaid i bob pâr greu brawddeg negyddol – Sgynnon ni ddim X/Does dim X gyda ni, a bydd pawb arall yn y dosbarth yn ailadrodd y frawddeg yn y trydydd person.

Ymarfer - Ceir tabl i ymarfer pob person yn y negyddol. Rhaid canfod yr ateb mwyaf priodol a chreu brawddeg negyddol. Gwaith pâr yw hwn. Wrth fynd dros y gwaith, bydd y dysgwyr yn darllen y tro cyntaf. Yr ail dro, rhaid cuddio'r golofn ar y dde a cheisio cofio'r ateb.

Sgynnoch chi X?/Oes X gyda chi? Driliwch y bloc ac yna rhannwch y dosbarth yn grwpiau o 3 i gytuno ar 3 pheth sy gyda nhw trwy holi ei gilydd, 'Oes XX gyda chi?/Sgynnoch chi XX? Rhaid adrodd yn ôl i'r dosbarth 'Mae XX gyda ni/Mae gynnon ni XX'. Bydd y grwpiau eraill yn ailadrodd eu brawddegau nhw yn y trydydd person lluosog.

Sgynnyn nhw X?/Oes X gyda nhw? Driliwch y bloc. Rhannwch y dosbarth yn ddau grŵp gan roi cyfuniad o wrthrychau gwahanol i'r ddau grŵp, e.e. te, coffi, siwgr, bisgedi, pasta, cawl, reis, jam, stampiau. Mae'r ddau grŵp yn sefyll gyda'u gwrthrychau ond yn gallu gweld gwrthrychau'r grŵp eraill. O fewn y grwpiau, gall parau holi ei gilydd am wrthrychau'r grŵp arall, e.e. Sgynnyn nhw reis?/Oes reis gyda nhw? gan ddisgwyl ateb llawn gan y partner.

Ymarfer – Grid i holi aelodau'r dosbarth am chwaer, brawd, ci, cath. Y tro hwn, rhaid gofyn Sgynnoch chi X?/Oes X gyda chi? Wrth gynnal sesiwn cloi, gall y tiwtor ofyn cwestiynau yn y trydydd person unigol a lluosog (e.e. Sgan Jac a Jill chwaer?/Oes chwaer gyda Jac a Jill?)

Cam 4 – Ynganu

Byddai'n syniad cael ychydig o amrywiaeth cyn parhau gyda phatrymau. Y tro hwn, ceir hwiangerdd 'Dau gi bach', am fod nifer o ddeuseiniaid yn codi yn y pennill. Ar ôl bod drosto fe nifer o weithiau (a gwrando ar fersiwn os y dymunir), gofynnwch i'r dysgwyr ysgrifennu'r geiriau canlynol – heb edrych ar y sgrïpt: dau, coed, newydd, troed.

Cam 5 – Cyflwyno rhifau gwrywaidd a benywaidd

Faint o blant - Cyflwynwch y dril yn drylwyr. Er mwyn ymarfer, gellid disodli plant am enwau eraill megis arian, amser, teulu.

Rhifau gwrywaidd – Gofynnwch i bawb gyfrif o un i bedwar. Cyflwynwch un mab, dau fab, tri mab, pedwar mab cyn drilio'r brawddegau.

Rhifau benywaidd – Atgoffwch y dysgwyr o'r ffurfiau benywaidd a chyflwynwch un ferch, dwy ferch, tair merch, pedair merch cyn drilio'r brawddegau.

Ymarfer – Trowch yn ôl at y lluniau o'r bobl gyda'r plant a rhannwch y dosbarth yn barau i ddisgrifio'r lluniau gan gyfeirio at feibion a merched. Ewch dros yr atebion.

I gloi, gofynnwch i bawb bersonoli.

Cam 6 – Sgwrs

Sgwrs 1 - Chwaraewch y sgwrs i'r dosbarth. Ar y gwrandawriad cyntaf, rhaid i'r dysgwyr nodi'r amserau maen nhw'n eu clywed: deg o'r gloch, un ar ddeg o'r gloch, hanner dydd. Am newid, yn hytrach na darllen gyda phartner, gofynnwch i'r dosbarth godi a sefyll wrth ymyl/ar bwys y wal. Rhaid iddyn nhw ddarllen y ddeialog yn wynebu'r wal dair gwaith – y tro cyntaf yn sibrd, yr ail dro wrth siarad yn normal, a'r trydydd tro'n gweiddi. Atebwch unrhyw gwestiynau sy'n codi am y ddeialog.

Sgwrs 2 – Chwaraewch y sgwrs ddwywaith ac yna gofynnwch i barau gyfieithu'r canlynol: 5 brothers, 7 sisters, 7 children, 6 girls, 1 son, 4 dogs. Rhannwch y dosbarth yn barau i ddarllen.

Cam 7 - Robin Radio

Ymadroddion Robin Radio Uned 11:

Mae'n well gen i/Mae'n well gyda fi - gellir dangos parau o bobl enwog gan ofyn i'r dysgwyr ddweud pa un sy'n well gyda nhw.

Dw i'n cytuno - gellir dweud gosodiadau gan gael y dysgwyr i ddweud 'Dw i'n cytuno' neu 'Dw i ddim yn cytuno'. Er mwyn cael pobl i symud, gellid dynodi un hanner o'r ystafell ar gyfer 'cytuno' a hanner arall i ddynodi 'anghytuno'. Rhai gosodiadau posib:

Mae hi'n oer
 Mae Coronation Street yn dda
 Mae mefus yn hyfryd
 Mae golff yn ddiflas
 Mae Aldi yn rhad
 Mae Lidl yn ddrud
 Mae dydd Llun yn ofnadwy
 Mae gwaith cartref yn help
 Mae sglodion yn dda i chi

Robin Radio Uned 12

Cam 8 - Geirfa

Geirfa Uned 13.

Cam 9 – Crynhoi

Uned 12, Atodiad 1

cath	tocyn
problem	anifail anwes
apwyntiad	brawd
cariad	ceffyl
cyfrifiadur	geiriadur
plant	brechdan
dillad	llyisiau
gormod	munud

Canllawiau Uned 13

Nod y wers: Cyflwyno'r amherffaith – trydydd person yn unig

Ffwythiant: Disgrifio pethau a phobl, gan gynnwys y tywydd

Cam 1 -Y Banc Cwestiynau:

Sgynnoch chi gar?/Oes car gyda chi?

Sgynnoch chi deulu?/Oes teulu gyda chi?

Sgynnoch chi anifail anwes?/Oes anifail anwes gyda chi?

Cam 2 - Adolygu Uned 12

Paratowch fag sy'n cynnwys hyd at 10 o luniau neu wrthrychau (bwydydd ac anifeiliaid). Rhannwch y dosbarth yn ddau dîm. Rhaid i'r dosbarth ddyfalu beth sy yn y bag trwy ofyn 'Sgynnoch chi X?/Oes X gyda chi?'. Mae'r person cyntaf sy'n dyfalu yn gywir yn dod i flaen y dosbarth ac mae'r dosbarth yn gofyn cwestiwn iddo/iddi yn y trydydd person - Sgan (enw'r tiwtor) X/Oes X gyda (enw'r tiwtor)? Bydd y tiwtor yn codi neu ostwng bawd bob tro i nodi pa ateb i'w roi. Bydd y person nesaf i ddyfalu'n gywir yn newid lle gyda'r dysgwyr cyntaf, ac felly ymlaen nes fod dim gwrthrychau ar ôl yn y bag.

Cam 3 - Cyflwyno trydydd person amherffaith 'bod'

Roedd hi/Oedd hi? - Dechreuir trwy gyflwyno'r tywydd gan fod y cyd-destun yn gyfarwydd. Os yn bosib, defnyddiwch gardiau fflach 'tywydd' i drilio'r brawddegau yn y blwch. Adolygwch yr amser presennol, ac yna driliwch yr amherffaith – y cadarnhaol a'r cwestiwn. Er mwyn ymarfer y cwestiwn a'r ateb, rhwch un cerdyn i bob dysgwr. Rhaid cael pawb ar eu traed yn dyfalu'r tywydd ar gerdyn eu partner. Os na fydd digon o gardiau i wneud y cam hwn, gellir ei wneud fel grŵp cyfan gyda'r dysgwyr yn holi'r tiwtor ac yna'n holi dysgwyr gwahanol yn eu tro.

Roedd hi/Oedd o? - Er mwyn dangos yr un egwyddor o fewn cyd-destun heblaw am y tywydd, driliwch y ddau floc nesaf.

Negyddol - Driliwch y negyddol ac yna trowch at y gweithgaredd yn Llyfr y Dysgwyr. Rhaid rhoi dwy siwt gyfan o gardiau chwarae i bob pâr – un goch ac un ddu. Rhaid troi cerdyn a chreu cwestiwn yn unol â'r rhif/llun ar y cerdyn- a bydd cerdyn coch yn arwain at ateb cadarnhaol a du'n negyddol. Bydd angen modelu'n ofalus cyn cychwyn.

Salwch (Gogledd Cymru) - Mae cryn dipyn o eirfa newydd yn y drill hwn felly gwiriwch fod y dosbarth wedi dysgu'r eirfa salwch cyn cychwyn. Driliwch yn drefnus gan ailgylchu'r eirfa'n barhaus. Does dim angen llun, mae'n bosib meimio'r anhwylderau'n hawdd. Os oes dosbarth sy'n fodlon meimio, mae'n bosib cael rhywun i feimio'r salwch a chael y dosbarth i adrodd - Roedd gynno fo gur pen/ roedd gynni hi annwyd/ roedd gynno fo boen bol ac ati.

Salwch (De Cymru) – Driliwch y bloc cyntaf. Mae'n bosib meimio'r anhwylderau. Mae'r ail bloc yn cyflwyno cysyniad newydd felly bydd angen bod yn drylwyr. Os oes dosbarth sy'n fodlon meimio, mae'n bosib cael rhywun i feimio'r salwch a chael y dosbarth i adrodd, e.e. Roedd pen tost gyda fe/Roedd annwyd arno fe.

Ymarfer - Rhannwch y dosbarth yn barau i weithio ar y grid. Y nod yw canfod pwy oedd yn bresennol yn y dosbarth diwethaf trwy ofyn, Oedd Siân yn y dosbarth? Anogwch bawb i ateb mewn brawddegau llawn – e.e. Oedd, roedd Siân yn y dosbarth, neu Nac, doedd Sian ddim yn y dosbarth achos roedd pen tost gyda hi/roedd gynni hi gur pen.

Ymarfer - Trowch at y ddau grid nesaf yn Llyfr y Dysgwyr a rhannwch y dosbarth yn barau. Mae partner A yn dechrau drwy ddweud "Roedd gynnon ni fath" ac mae partner B yn ateb – "mae gynnon ni gawod". Yna mae partner B yn dewis rhywbeth arall. Gellir gwneud hyn i ymarfer personau eraill hefyd.

Cam 4 – Ynganu

'U' yw'r llythyren dan sylw y tro hwn. Ewch dros y geiriau a restrir gyda'r dysgwyr a rhoi cyfle iddynt ymarfer mewn parau drwy bwyntio at y geiriau fesul un.

Cam 5 – Sgwrs

Sgwrs 1 - Chwaraewch y sgwrs a rhannwch y dosbarth yn barau i ddarllen ac yna disodli'r elfennau wedi eu tanlinellu.

Sgwrs 2 – Chwaraewch y sgwrs a rhannwch y dosbarth yn barau i ddarllen. Wrth iddynt ddarllen, ysgrifennwch y ddeialog ar y bwrdd gwyn. Bob hyn a hyn, dylid dileu rhai geiriau fel bod y dysgwyr yn cofio mwy a mwy yn hytrach na darllen.

Cam 6 – Robin Radio

Brawddegau defnyddiol Uned 12:

Be sy'n bod? – Gofynnwch i bawb ofyn cwestiwn i chi a meddyliwch am broblem fel ateb e.e Mae hi'n bwrw glaw/ Mae gen i annwyd/Mae'r gwaith yn brysur/Mae'r traffig yn ofnadwy. Yna gofynnwch i bawb ofyn y cwestiwn i bartner a chael ateb.

Dw i ar ben fy hun/Dw i ar fy mhen fy hun – Cyfle i ailadrodd yr idiom trwy gael pawb ar eu traed yn holi ei gilydd, Gyda phwy wyt ti yma?/Efo pwy wyt ti yma? a phawb yn ymateb Dw i ar fy mhen fy hun/Dw i ar ben fy hun.

Rwyd ti'n glên iawn – Gofynnwch i barau feddwl am awgrymiadau eraill i gymryd lle'r ansoddair glên (o leiaf 3). Yna, casglwch nhw fel dosbarth. Mae'n bosib cewch chi'r un ymateb gan rai ac efallai ambell un sy ddim yn gweithio, a bydd modd trafod hyn.

Robin Radio Uned 13

Cam 11 - Geirfa

Geirfa Uned 14.

Cam 12 - Crynhoi

Canllawiau Uned 14

Nod y wers: Parhau i gyflwyno'r amherffaith

Ffwythiant: Disgrifio pethau roedd rhywun yn arfer eu gwneud.

Cam 1 – Y Banc Cwestiynau:

Sut roedd y tywydd ddoe?/Sut oedd y tywydd ddoe?

Beth/Be oedd ar y teledu neithiwr?

Cam 2 - Adolygu Uned 13

Er mwyn atgyfnerthu'r trydydd person amherffaith yng nghyd-destun y tywydd, llungopiwch dudalen tywydd papur newydd neu dangoswch dudalen ar y we sy'n dangos y tywydd dros y byd. Gofynnwch i'r dysgwyr holi ei gilydd, Sut roedd/oedd y tywydd yn XX? Ni ddylid poeni am y treigladd trwynol yma.

Cam 3 – Y Treigladd Trwynol

Dyma'r tro cyntaf y cyflwynir y treigladd trwynol yn drylwyr, er y bydd y dysgwyr wedi dod ar ei draws ac wedi cael eu cyflwyno i 'yng Nghaerdydd' (uned 8) ac 'ym Mangor/ym Mhorthcawl' (uned 10). Ewch trwy'r llythrennau'n drefnus, gan sicrhau digon o ymarfer gyda phob llythyren. Rhowch gerdyn i bawb o'r Blwch Adnoddau Porffor. Yn syml iawn, rhaid i'r dysgwyr holi ei gilydd 'Ble rwyd ti'n byw/Lle wyt ti'n byw?' Gellir cael pawb mewn cylch i ymarfer y trydydd person gan ddefnyddio'r cardiau. Wrth reswm, mae angen personoli hefyd. Os oes rhywun yn byw yn rhywle sy'n treiglo'n drwynol, rhaid i bawb ailadrodd fel côr: "Mae X yn byw yn...."

Gellir cyd-ddarllen fersiwn 2 o gerdd Cyril Jones i ymarfer y treigladd.

Cam 4 – Cyflwyno amherffaith 'bod'

Cyn troi at y blwch dril nesaf, atgoffwch y dysgwyr sut mae dweud 'Dw i yn Llandudno nawr/rwan' er mwyn gweld y cysylltiad rhwng brawddegau yn y presennol a'r amherffaith. Driliwch y brawddegau gan ofyn i bawb bersonoli. Wedyn driliwch y cwestiynau'n drylwyr.

Ymarfer – Ceir dwy ddeialog fer iawn i ddangos defnydd o'r gorffennol cryno a'r amherffaith gyda'i gilydd. Ar ôl ymarfer, dylai parau ddisodli'r elfennau a danlinellir.

Mae'r blwch dril nesaf yn dychwelyd at y thema 'byw' ond yn cyflwyno'r amherffaith. Driliwch y brawddegau a'r cwestiynau'n ofalus. Rhowch gyfle i bawb bersonoli a sicrhau bod yr enwau Cymraeg am lefydd yn cael eu defnyddio.

Trowch at y grid yn Llyfr y Dysgwyr. Rhowch gerdyn i bob dysgwr (Atodiad 1). Mae'r dysgwyr yn holi'r cwestiynau i'w gilydd a rhaid nodi'r llefydd (wedi'u treiglo) a glywir yn y grid yn Llyfr y Dysgwyr.

Mae'r set nesaf o ddriliau'n parhau gyda'r person cyntaf ond yn cyflwyno'r cysyniad o ddefnyddio 'arfer' i gryfhau'r ystyr. Dylid oedi ar ôl pob un frawddeg i bobl allu personoli. Gellir defnyddio'r wybodaeth am y dysgwyr i ymarfer y trydydd person.

Trowch at y bloc sy'n cyflwyno'r negyddol. Ar ôl cyflwyno'r pedair brawddeg, yna dylid gofyn am frawddeg bersonol gan bawb. Cyflwynwch y cwestiynau uniongyrchol. Ar ôl eu cyflwyno, cael pawb i'w gofyn i chi ac atebwch yn onest gan gyflwyno'r atebion. Trowch at y grid y Lyfr y Dysgwyr. Rhannwch y dosbarth yn barau. Ar y chwith, nodir nifer o weithgareddau. Rhaid i Bartner A ymateb gyntaf trwy ddweud 'Ro'n i/do'n i ddim yn hoffi/licio X'. Mae Partner B yn ymateb trwy ddweud 'Ro'n i'n hoffi X/Ro'n i'n hoffi X hefyd/Do'n i ddim yn hoffi X/Do'n i ddim yn hoffi X chwaith'. Dylai'r ddau bartner gymryd tro wrth gychwyn.

Cyflwynir y person cyntaf a'r trydydd person lluosog o fewn cyd-destun gwaith. Er mwyn cyflwyno'r cyd-destun yn y lle cyntaf, adolygir y person cyntaf unigol. Gellid defnyddio cardiau fflach CBAC i ddrilio'r manau gwaith gwahanol. Driliwch y blociau yn dda. Er mwyn ymarfer, rhowch gerdyn ac arno weithle i bawb. Rhaid sicrhau bod o leiaf ddau gerdyn yr un peth. Mae'r dysgwyr yn dechrau crwydro trwy ddweud, 'Ro'n i'n gweithio yn XX'. Wrth gwrdd â phartner a chanddo/ganddi'r un cerdyn, maent yn crwydro gyda'i gilydd gan ddweud 'Roedden ni/Ro'n ni'n gweithio yn XX'. Ar y diwedd, rhaid trafod gweithleoedd y parau gwahanol trwy ddefnyddio 'Roedden nhw/Ro'n nhw'n...'

Ceir gweithgaredd i ymarfer ansoddeiriau yn Llyfr y Dysgwr. Bydd angen 2 ddis – un dis i gynrychioli'r rhagenw ac un arall i gynrychioli'r ansoddair. Dylid ymarfer brawddegau cadarnhaol gyntaf, ac yna brawddegau negyddol.

Fel cam olaf, gofynnwch i'r dysgwyr baru'r cwestiwn a'r ateb (mewn parau). Mae dysgwyr y gogledd heb weld Oedden a Nac Oedden ond dylai fod yn rhesymegol. Fel ail gam, gofynnwch i'r dosbarth guddio'r atebion ar yr ochr dde, gan geisio eu hateb eu hunain.

Ymarfer – Grid Lle oedden nhw/Ble ro'n nhw? Rhaid i barau weithio gyda'i gilydd i greu brawddegau'n dweud ble roedden nhw. Dyma'r atebion:

Dydd Llun	Roedden nhw mewn ciw gŵyl banc
Dydd Mawrth	Roedden nhw mewn caffi yn bwyta crempog
Dydd Mercher	Roedden nhw mewn dosbarth Cymraeg
Dydd Iau	Roedden nhw mewn gorsaf bleidleisio
Dydd Gwener	Roedden nhw mewn mosg
Dydd Sadwrn	Roedden nhw mewn synagog
Dydd Sul	Roedden nhw mewn eglwys

Mae modd ail-wneud y gweithgaredd i ymarfer personau eraill gyda dis.

Cam 5 - Sgwrs

Wrth wrando'r tro cyntaf, rhaid i'r dysgwyr wrando am y llefydd yn y sgwrs

Rhannwch y dosbarth yn barau i ddisodli'r geiriau a danlinellir. Gwiriwch fod y dysgwyr yn gwneud y dasg yn gywir yn gyson a gellir gofyn i barau ddarllen eu deialogau newydd gerbron y dosbarth.

Cam 6 - Ynganu

Enwau llefydd a geir yma. Gellir ystyried y pwyslais wrth adolygu ynganu. Fel cam olaf, mae angen rhoi'r geiriau mewn brawddeg – 'Mi wnes i weld y castell yn X/Gwelais i'r castell yn X'.

Cam 7 - Robin Radio

Atgoffwch y dysgwyr o'r tri ymadrodd yn Uned 13:

Mae'n ddrwg gen i mod i'n hwyr/Mae'n ddrwg gyda fi fy mod i'n hwyr
Dw i wedi blino'n lân
A deud y gwir/A dweud y gwir

Robin Radio Uned 14

Cam 8 - Geirfa

Geirfa Uned 15.

Cam 9 - Crynhoi

Gweithgareddau Ychwanegol

Er mwyn atgyfnerthu'r treigladd trwynol a'r amherffaith, ysgrifennwch y llefydd isod ar y bwrdd gwyn. Yr enw ar waelod y rhestr yw ble mae pawb yn byw nawr. Rhaid i barau weithio eu ffordd i fyny trwy'r rhestr:

- A:** Ble dych chi'n byw nawr/ Lle dach chi'n byw rŵan?
B: Dw i'n byw yng Nghaerdydd.
A: Ble ro'ch chi'n/roeddech chi'n byw cyn symud i Gaerdydd?
B: Ro'n i'n byw ym Mhontypridd/Mhorthmadog.

Dyma ambell enghraifft:

Penarth/Prestatyn /Pontypridd/Porthmadog

Casnewydd/Conwy

Bangor/ Blaenau Gwent

Gwaelod-y-Garth/Gwynedd

Dinas Powys/Dolgellau

Treorci/Treffynnon

Caerfyrddin/Caernarfon

Llundain/ Llangollen/ Llanelwy

Pontypridd/Porthmadog

Caerdydd

Uned 14, Atodiad 1

Babi – Caernarfon Plentyn - Dinbych	Babi – Conwy Plentyn – Prestatyn
Babi – Bangor Plentyn – Y Fflint	Babi – Wrecsam Plentyn – Llangefni
Babi – Dolgellau Plentyn - Aberystwyth	Babi – Llandudno Plentyn – Llangollen
Babi – Porthmadog Plentyn – Pwllheli	Babi – Llanrwst Plentyn – Blaenau Ffestiniog
Babi – Aberaeron Plentyn - Crymych	Babi – Aberteifi Plentyn – Caerfyrddin
Babi – Abertawe Plentyn – Pontardawe	Babi – Porthcawl Plentyn – Maesteg
Babi – Pontypridd Plentyn – Merthyr Tudful	Babi – Casnewydd Plentyn – Y Fenni
Babi – Glyn Ebwy Plentyn – Blaenafon	Babi – Caerdydd Plentyn – Llundain

Canllawiau Uned 15

Nod y wers: Adolygu ac ymestyn, gan gynnwys cyflwyno'r amser perffaith (wedi)

Ffwythiant: Cynnal sgwrs wyneb yn wyneb

Cam 1 – Y Banc Cwestiynau:

Lle oeddech chi'n byw pan oeddech chi'n blentyn?/Ble ro'ch chi'n byw pan o'ch chi'n blentyn?

Be oeddech chi'n hoffi wneud pan oeddech chi'n blentyn?/Beth o'ch chi'n hoffi wneud pan o'ch chi'n blentyn?

Oedd gynnoch chi anifail anwes pan oeddech chi'n blentyn?/Oedd anifail anwes gyda chi pan o'ch chi'n blentyn?

Cam 2 - Adolygu

Fel yn uned 8, ceir gêm yn defnyddio pecyn o gardiau. Dosbarthwch tua 10 cerdyn i bob grŵp o dri. Rhaid iddynt droi'r cardiau un ar y tro. Gellid gofyn i'r dysgwyr baratoi ar gyfer hyn fel gwaith cartref a gwahodd siaradwyr Cymraeg rhugl l'r dosbarth i chwarae'r gêm gyda nhw.

Cam 3 – Deialog 1

Yn y Swyddfa – Ar ôl gwrandio nifer o weithiau a darllen y ddeialog fel y mae, gellir ymarfer darllen a disodli.

Cyflwyno'r Amser Perffaith - Tynnwch sylw at y frawddeg 'Dw i wedi ateb pob ebost. Gellir hefyd dynnu sylw at yr ymadroddion 'Dw i wedi blino' a 'Dw i wedi ymddeol'. Driliwch y brawddegau yn y bloc cyntaf. Os yn bosib, ewch â chasgliad o lyfrau/ DVDs/ CDs i'r dosbarth. Neu gellir defnyddio lluniau ar sgrin. Stopiwch ar ôl pob un o'r tair brawddeg gyntaf a gofyn i bawb bersonoli. Gofynnwch i bawb ddewis un llyfr/DVD/CD a cherdded o gwmpas yn creu brawddeg.

Negyddol - Driliwch y negyddol gan ddefnyddio'r un gwrthrychau. Dylech chi bersonoli eich hunan, gan ofyn i'r dysgwyr bersonoli hefyd. Gellir darllen dros y brawddegau yn Llyfr y Dysgwyr.

Cwestiynau - Driliwch y cwestiynau a throwch at y gweithgaredd 'Battleships'. Rhaid i bob dysgwr ddewis 5 peth maen nhw wedi'u gwneud. Nod y gêm yw dyfalu pa 5 peth mae'r partner wedi'u dewis. Os bydd partner yn dewis yn gywir, caiff dro arall.

Cam 4 – Deialog 2

Yn y Llyfrgell – Rhowch y cwestiwn 'Be ydy/Beth yw enw'r person yn y llyfrgell?' i'w ateb ar ôl y gwrandawriad cyntaf, a'r cwestiwn 'Be ydy/Beth yw enw'r llyfr?' ar ôl yr ail wrandawriad. Rhannwch y dosbarth yn barau i ymarfer darllen.

Arall – Gwnewch y gweithgaredd canfod 'arall' yn y ddeialog, driliwch y brawddegau, a rhannwch y dosbarth yn barau i greu'r cwestiynau i blentyn yn cynnwys 'arall'.

Cam 5 – Misoedd y flwyddyn

Ewch dros fisoedd y flwyddyn. Er mwyn ymarfer, gofynnwch i'r dosbarth godi a sefyll mewn rhes. Rhaid iddynt drefnu eu hunain yn rhes gronolegol yn ôl misoedd eu penblwyddi. Maen nhw'n gofyn i'r person nesaf yn y rhes 'Pryd mae dy ben-blwydd?' Rhaid ateb gyda'r mis yn unig – ym mis XX. Rhaid symud lle gyda'r person er mwyn cael llinell gronolegol, os yn briodol. Rhaid i'r tiwtor ddweud o'r cychwyn pa ben y rhes yw Ionawr a pha ben yw Rhagfyr.

Cam 6 – Deialog 3

Chwaraewch y sgwrs. Rhannwch y dosbarth yn barau i ddarllen a disodli.

Cam 7 - Robin Radio

Ymadroddion defnyddiol Uned 14:

Ger y castell – Gofynnwch i bawb ddweud lle maen nhw'n byw, a ger lle yn y dref honno, e.e. Dw i'n byw yn Abertawe, ger y brifysgol.

Ddim yn bell – Driliwch 'Dydy X ddim yn bell o leoliad y dosbarth'. Gofynnwch am enwau llefydd lleol.

Ydy hi'n bwrw eira'n aml? Gofynnwch i barau gyfieithu (i'r Gymraeg): Ydy hi'n bwrw glaw'n aml? Ydy hi'n heulog yn aml? Ydy hi'n brysur yn aml?

Robin Radio Uned 15

Cam 8 – Adolygu Atebion unedau 8-14

Fel yn uned 8, mae'n bosib drilio'r cwestiynau ac atebion fel dosbarth, ac yna rhannu'r dosbarth yn barau i brofi ei gilydd (gan blygu'r papur neu guddio'r atebion).

Mae Deialog 4 yn atgyfnerthu'r gwaith ar atebion.

Cam 9 – Ysgrifennu cerdyn post

Bydd y gweithgaredd hwn yn fan cychwyn ar gyfer llunio cerdyn post yn yr arholiad Mynediad. Llungopiwch y templed cerdyn post sydd yn y gwaith cartref i bob pâr, neu rhowch lun ohono ar PowerPoint neu ysgrifennwch y templed ar y bwrdd gwyn. Gofynnwch i'r parau ysgrifennu cerdyn post dychmygol a'i ddarllen allan i'r dosbarth. (Cofiwch wirio'r gwaith cyn iddyn nhw ei ddarllen.)

Cam 10 - Geirfa

Geirfa Uned 16 a Chymraeg Dosbarth .

Cam 11 – Crynhoi

Gweithgaredd Ychwanegol

Misoedd y flwyddyn

Er mwyn atgyfnerthu'r misoedd, rhannwch y dosbarth yn bedair ardal – un i gynrychioli pob tymor. Galwch enw mis a rhaid mynd i'r ardal briodol yn yr ystafell.

